

Funded by / Financé par

Immigration, Refugees
and Citizenship Canada

Immigration, Réfugiés
et Citoyenneté Canada

MAELEKEZO YA ONTARIO

Je, unajua kuwa unaweza kuhudhuria
warsha ya Maelekezo ya Ontario?

Kupata maelezo zaidi tafadhali tembelea
orientationontario.ca

Kuwasiliana nasi moja kwa moja, tafadh-
ali piga simu yetu ya kuzungumza lugha
mbili **1-855-626-0002** au tutumie barua
pepe katika O2O@costi.org.

October 2024

Maelekezo ya Ontario

UTANGULIZI WA WAGENI WANAOKUJA KUISHI ONTARIO

Swahili

orientation to
ontario l'ontario
c'est chez moi

UTANGULIZI WA WAGENI WANAOKUJA KUISHI ONTARIO

ORIENTATION TO ONTARIO

Maelekezo ya Ontario/L'Ontario, c'est chez moi Mradi unafadhiliwa na Idara ya Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia wa Kanada (IRCC) na Serikali ya Ontario.

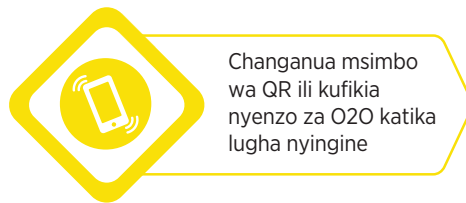
Mradi huu wa lugha mbili ulianzishwa ili kuwashirikisha wageni kwa njia ya Maelekezo kwa kitabu cha mazoezi, karatasi za maelezo, chatbot, programu ya ArriveON, warsha na tovuti ya Ontario katika Kiingereza – <https://orientationontario.ca/en>, Kifaransa – <https://orientationontario.ca/fr> na Lugha Zingine - <https://orientationontario.ca/en/other-languages>

Changanua msimbo wa QR ili kufikia kitabu cha kazi cha O2O

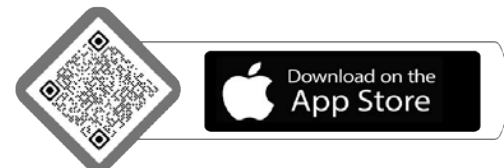
Changanua msimbo wa QR ili kufikia karatasi ya maelezo ya O2O

Changanua msimbo wa QR ili kufikia nyenzo za O2O katika lugha nyingine

GET IT ON
Google Play

Download on the
App Store

Get it from
Microsoft

SHUKRANI

Huduma ya Uhamaji ya COSTI inataka kutambua msaada na uongozi wa wakala na washirika wafuatao wa usimamizi wa mradi na kamati ya ushauri, ambao ushirikiano wao uliwezesha maendeleo ya mradi huu: Association of Canadian Community Colleges (ACCC), Canadian Immigration Integration Project (CIIP), Catholic Centre for Immigrants - Ottawa, Collège Boréal, Colleges Integrating Immigrants to Employment (CIITE) Project, Fanshawe College, George Brown College, JVS Toronto, Multicultural Council of Windsor and Essex County, Ontario Council of Agencies Serving Immigrants (OCASI), Ontario 211 Services Corporation, Skills International, World Education Services (WES), Kitchener-Waterloo YMCA, YMCA of Greater Toronto.

Tungependa pia kushukuru Centre de santé communautaire Hamilton-Niagara, mshirika wetu wa lugha ya Kifaransa, na mashirika ya utoaji huduma ambayo yanahusika katika utekezaji wa majaribio na ambayo kujitolea kwao kunafanya jambo hilo kuwa kweli katika mkoa wote.

- Association canadienne-française de l'Ontario Conseil régional des Mille-îles
- Association des francophones de la région de York
- Brampton Multicultural Community Centre
- Catholic Centre for Immigrants
- Catholic Crosscultural Services
- CSC du Grand Sudbury
- CSCVanier Centre for Immigrant and Community Services
- Centre francophone du GT
- Centre communautaire francophone Windsor- Essex-Kent
- Collège Boréal
- Conseil Économique et Social d'Ottawa - Carleton
- HMC Connections
- Immigrant Services Guelph-Wellington
- Kingston Community Health Centres
- London Cross Cultural Learners Centre
- Multicultural Council of Windsor & Essex County
- Newcomer Centre of Peel
- New Canadians' Centre of Excellence
- North Bay and District Multicultural Centre
- Niagara Folk-Arts Multicultural Centre
- North York Community House
- Peel Multicultural Council
- Punjabi Community Health Services
- Polycultural Immigrant & Community Services
- TNO - The Neighbourhood Organization
- Thunder Bay Multicultural Association
- Upper Canada District School Board
- Vietnamese Association of Toronto
- WoodGreen Community Services
- YMCA Hamilton/Burlington/Brantford
- YMCA of Three Rivers
- YMCA of Simcoe/Muskoka

Mradi ungependa kutambua na kumshukuru Albert Casson kwa mchango wake wa kazi za sanaa kwenye kitabu hiki cha mazoezi.

Mwishowe, tungependa kuwashukuru wageni ambao wameamua kuifanya Ontario kuwa makao yao. Bila mchango wao, mradi kukamilika haungewezekana. Karibu!

KUHUSU KITABU CHA MAZOEZI

Karibu Ontario, Kanada. Kanada ni jamii yenye fahari, yenye tamaduni nyingi, inayokaribisha wageni kutoka kote ulimwenguni. Idadi ya watu wa Ontario ya zaidi ya milioni¹ 14 inajumuisha watu kutoka zaidi ya nchi 250 wanaozungumza lugha zaidi ya 200.² Kuishi katika nchi mpya ni kipindi cha kuisimua. Maelekezo ya Kitabu cha Mazoezi cha Ontario kitakuongoza.

UTAKACHOPATA KATIKA KITABU CHA MAZOEZI

Kitabu hiki cha mazoezi kinakupa maelezo msingi unayohitaji ili kukaa Ontario. Kinajumuisha sehemu sita. Kila sehemu ina mada kadhaa zinazotoa taarifa kwa mkoa mzima, ikijumuisha tovuti na nambari za simu za ofisi za serikali.

Sehemu nyingi zina mipango ya makazi ambayo ni muhtasari wa majukumu yako kuu. Pia utapata baadhi ya maswali chini ya kichwa, "Mambo ya Kufikiria." Maswali haya yatakusaidia kufikiria kuhusu machaguo unayohitaji kufanya wakati wa mchakato wako wa makazi.

Ili kuunda mpango wako wa makazi ya kibinafsi, utahitaji kupata maelezo ya ziada. Kitabu cha mazoezi kinakupa mawazo fulani kuhusu mahali unapoweza kupata taarifa mtandaoni na hutoa zana muhimu.

- » Pia unaweza kupata kitabu hiki mtandaoni kwenye orientationontario.ca/en katika Kiingereza au orientationontario.ca/fr katika Kifaransa. Pia kinapatikana katika lugha zingine kadhaa, mtandaoni na katika chapisho.

Fikiria Kitabu cha Maelekezo ya Ontario kama ramani na dira yako: unaweza kukutumia kuamua mahali unapohitaji kwenda na jinsi ya kufika huko.

MAKAZI-ZANA YA KUPANGA

Ili kuunda mpango wako wa makazi, utapata zana ya kupanga makazi wa mada-kwa-mada mwishoni mwa kila sehemu.

- Zana hii hukuwezesha kutambua vyanzo muhimu vya taarifa na kuweka ratiba za malengo yako mafupi.

- Zana hii inaweza pia kupatikana mtandaoni katika my.orientationontario.ca

ZANA YA KUISHI KANADA

Immigration, Refugees and Citizenship Canada - Idara ya Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia ya Kanada imeunda zana ya mtandaoni ambayo unaweza pia kutumia kuunda mpango wako wa makazi. Pata zana kwenye canada.ca au findlink.at/cic-lctvac

WELCOME TO CANADA GUIDE: UNACHOPASWA KUJUA

Katika kitabu hiki chote cha mazoezi, utapata marejeleo mengi ya habari unayoweza kupata katika zana ya mtandaoni ya Karibu Kanada na Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia Kanada. Tafuta aikoni hii: **WTC**

Unaweza kuisoma mtandaoni kwenye canada.ca au findlink.at/welcomecan

FINDLINKS

Ili kukusaidia kupata taarifa kwa urahisi, tumejumuisha vikoa vikuu vya anwani zote za Intaneti pamoja na FindLink inayokupeleka kwenye ukurasa mahususi mtandaoni.

^{1,2} Chanzo cha: Ministry of Finance: ontario.ca au findlink.at/092

UFIKIAJI WA INTANETI

Kompyuta/mtandao usiolipishwa unapatikana katika maktaba na katika mashirika ya makazi kote Ontario. Wi-Fi isiyolipishwa inaweza kufikiwa kupitia vifaa vya rununu katika maeneo mbalimbali ya umma.

YALIYOMO

Fahamu Kanada na Ontario

Utangulizi wa Kanada	4
Serikali	5
Utangulizi wa Ontario	6
Mashirika ya Makazi	10
Nambari za Simu na Tovuti Muhimu	11

Kuishi katika Jamii Yako Mpya

Huduma ya Afya	14
Huduma za Watumiaji	17
Makazi	18
Washiriki wa Mawasiliano	21
Usafiri	22
Haki za Kisheria na Huduma	24
Mpango wa Makazi	26

Elimu na Mafunzo

Ulezi wa Watoto	30
Elimu ya Msingi na Sekondari	31
Elimu ya Baada ya Sekondari	33
Elimu Inayoendelea	34
Mafunzo ya Lugha	35
Mpango wa Makazi	36

Kufanya Kazi na Biashara

Kujitayarisha Kufanya Kazi	40
Kutafuta Kazi	42
Haki za Mahali pa Kazi	44
Kuanzisha Biashara yako Mwenyewe	46
Mpango wa Makazi	47

Pesa na Fedha za Kibinafsi

Pesa na Benki	50
Kupata Mkopo	51
Kodi	52
Manufaa na Msaada wa Kijamii	53
Mpango wa Makazi	54

Watu na Mazingira

Ujumuishaji	56
Watu wenye Ulemavu	57
Mahusiano ya Familia	58
Kutunza Mazingira	59
Mpango wa Makazi	60

Kiambatisho

Rasilimali za Serikali ya Majimbo	62
Rasilimali za Serikali ya Ontario	63
Kielezo	64

Fikia kwenye simu

Fikia mtandaoni

Ujumbe Muhimu

KUFAHAMU KANADA & ONTARIO

Sehemu hii inakujulisha kuhusu Kanada na mkoa wa Ontario, ikijumuisha jiografia, hali ya hewa, idadi ya watu, uchumi, lugha na serikali. Pia utapata taarifa kuhusu mashirika ya makazi pamoja na nambari za simu na tovuti muhimu.

4

Utangulizi wa Kanada

5

Serikali

6

Utangulizi wa Ontario

10

Mashirika ya Makazi

11

Nambari Muhimu za Simu na Tovuti Muhimu

UTANGULIZI WA KANADA

Kanada ni nchi ya pili kwa ukubwa duniani, inayojumuisha eneo la kilomita za mraba milioni 10 (maili za mraba milioni 3.9). Kwa sababu ya ukubwa wake mkubwa, Kanada ina mandhari nyingi tofauti, ikiwemo milima, misitu, nyasi za mbuga pana na tundra ya Aktiki.

MIJI, MAJIMBO NA MIKOA

Mji mkuu wa Kanada ni Ottawa, iliyoko Ontario. Ni jiji la nne kwa ukubwa nchini Kanada. Miji mikubwa mitatu ya Kanada ni Toronto (Ontario), Montreal (Quebec) na Vancouver (British Columbia).

Kanada ina majimbo 10 na wilaya tatu, kila moja ikiwa na mji wake mkuu. Mikoa mikuu ya Kanada ni:

- Mikoa ya Atlantic (Newfoundland na Labrador, Prince Edward Island, Nova Scotia na New Brunswick).
- Kanada ya Kati (Quebec na Ontario).
- Majimbo ya Prairie (Manitoba, Saskatchewan na Alberta).
- Pwani ya Magharibi (British Columbia).
- Kaskazini (Nunavut, Maeneo ya Kaskazini-Magharibi na Yukon).

• WTC

WAANZILISHI NA UHAMIAJI

Kanada ina watu watatu waanzilishi: Wenyeji, Wafaransa na Waingereza.

Wenyeji waliishi Kanada kabla ya wavumbuzi, waanzilishi na walowezi wa Uropa kuwasili. Hivi sasa, neno hili linarejelea vikundi vitatu:

Mataifa ya Kwanza (wakati mwingine huitwa

“Wahindi”), Inuit na Métis. Wenyeji wanaishi kote Kanada katika jamii zao na mijini.

Walowezi wa Kifaransa walikuja miaka ya 1600 na 1700, wakati walowezi wanaozungumza Kiingereza walitoka Uingereza, Wales, Scotland na Ireland kati ya karne ya 17 na 20.

Katika kipindi cha miaka 200 iliyopita, watu kutoka vikundi mbalimbali vya kikabila na kidini wamehamia Kanada. Leo, takriban asilimia 20 ya watu wa Kanada walizaliwa nje ya Kanada. Huko Toronto, idadi hii ni zaidi ya asilimia 45.

Kiingereza na Kifaransa ni lugha mbili rasmi nchini Kanada. Kulingana na sheria, ni lazima serikali ya shirikisho itoe huduma kote Kanada katika Kiingereza na Kifaransa.

• WTC

KUWA RAIA WA KANDA

Unaweza kuanza kujiandaa kuwa raia wa Kanada punde tu utakapofika Kanada. Pata maelezo zaidi katika Karibu Kanada.

Soma mwongozo wa kusoma bila malipo kuhusu mtihani wa uraia katika canada.ca au findlink.at/cic-study

• WTC

SERIKALI

Canada is both a constitutional monarchy and a federal democracy. This means that Canada's head of state is the Queen or King, while the Prime Minister is the head of government. Key responsibilities are divided between the federal and provincial or territorial levels of government. Canadians elect their federal, provincial and municipal representatives through a public voting system.

Malkia au Mfalme anawakilishwa nchini Kanada na Gavana Mkuu (shirikisho) na Magavana 10 wa Luteni (majimbo).

- WTC

SERIKALI YA SHIRIKISHO

Serikali ya shirikisho inashughulikia masuala ya kitaifa kama vile ulinzi, mambo ya nje, sarafu, benki, bima ya ajira, huduma za posta na sheria ya uhalifu. Serikali ya shirikisho inaongozwa na Waziri Mkuu.

Wawakilishi wa serikali ya shirikisho huitwa Wabunge (au MP).

SERIKALI ZA MAJIMBO/WILAYA

Serikali za majimbo/wilaya hushughulikia masuala kama vile afya, elimu na usafiri. Huko Ontario, baraza linaloongoza mkoa linaitwa Bunge la Ontario. Wawakilishi wa serikali ya mkoa huitwa Wabunge wa Jimbo (au Wabunge).

Serikali za manispaa (jamii ya eneo lako au serikali ya jiji) hushughulikia huduma za mitaa kama vile ukusanyaji wa taka na huduma za burudani. Wawakilishi wa serikali za manispaa huitwa madiwani.

 Pata maelezo zaidi kuhusu mfumo wa serikali ya Kanada kwenye canada.ca au ffndlink.at/cgovsystem

Pata maelezo zaidi kuhusu serikali ya mkoa wa Ontario katika ontario.ca au ffndlink.at/govontario

Pata maelezo zaidi kuhusu jinsi serikali za manispaa hufanya kazi huko Ontario katika yourlocalgovernment.com

MAMBO YA KUFIKIRIA

Mbunge wangu ni nani na anahusika na masuala gani?

MPP wangu ni nani na anahusika na masuala gani?

Je, ninawezaje kuwasiliana na diwani wa eneo langu?

UTANGULIZI WA ONTARIO

Takriban nusu ya wahamiaji wote kwenda Kanada wanaendelea kuchagua Ontario kama makazi yao mapya.³ Ontario inajivunia jamii yake ya tamaduni nyingi na ni kituo cha biashara cha kimataifa.

IDADI YA WATU NA JIOGRAFIA

Ontario ni jimbo kubwa kwa idadi ya watu (zaidi ya milioni 14). Wakaazi wengi wa Ontarian wanaishi katika vituo vya mijini vilivyo karibu na mpaka wa kusini wa mkoa, karibu na Maziwa Makuu. Kwa ujumla, miji na jamii katika maeneo ya kaskazini mwa jimbo hilo ni ndogo.

Majina ya majiji na miji mingi huko Ontario yanaonyesha historia tajiri ya Wenyeji na urithi wa mkoa huo: Ontario linatokana na neno la Kiirroquoian “kanadario,” linalomaanisha “ziwa zuri” au “maji yanayometameta.”

Ontario ni ya nne kwa ukubwa kijiografia kati ya majimbo 10 na maeneo matatu ambayo yanaunda Kanada. Ili kukupa mwonekano wa

ukubwa wake, Ontario ina ukubwa wa takriban mara mbili ya Ufaransa na karibu theluthi moja ya ukubwa wa India.

Jifunze kuhusu kupanga safari kwenda Ontario katika tovuti rasmi ya utalii ya Serikali ya Ontario: [destinationontario.ca](https://www.destinationontario.ca)

Furahia mazingira asilia ya Ontario kwa kutembelea bustani ya mkoa wa Ontario. Pata maelezo zaidi kwenye [ontarioparks.ca](https://www.ontarioparks.ca)

³ Chanzo: Immigration, Refugees and Citizenship Canada: [canada.ca](https://www.canada.ca) au findlink.at/prstats

UTAMADUNI WA WENYEJI

“Wenyeji” ni jina la pamoja la wakaaji asilia wa Marekani ya Kaskazini na vizazi vyao. Wameishi Ontario kwa angalau miaka 7,000.

Katiba ya Kanada inatambua vikundi vitatu vya wenyeji: Mataifa ya Kwanza, Métis na Inuit. Hawa ni watu watatu tofauti wenye historia, lugha, mazoea ya kitamaduni na imani za kiroho za kipekee. Mataifa ya Kwanza nchini Ontario yanajumuisha Algonquian wanaozungumza Cree, Oji-Cree, Algonquin, Ojibwa, Odawa, Potawatomi na Delaware, pamoja na Mataifa Sita yanayozungumza Iroquoian (Mohawk, Oneida, Onondaga, Cayuga, Seneca na Tuscarora). Métis ni watu walio na mchanganyiko wa Mataifa ya Kwanza na ukoo wa Uropa ambao wanajitambulisha kama Métis. Inuit ni Wenyeji wa Akitiki ya Kanada, ikijumuisha Nunavut, Maeneo ya Kaskazini-Magharibi, Yukon, kaskazini mwa Quebec na Labrador.

Juni 21 ni Siku ya Kitaifa ya Wenyeji. Kila mwaka wakaazi wa Ontario hushiriki katika matukio ya kitamaduni ya Wenyeji na hujifunza kuhusu urithi tajiri wa Wenyeji huko Ontario na nchini kote.

Kulingana na sensa ya Kanada ya mwaka wa 2016, zaidi ya watu milioni 1.8 walijitambulisha kuwa wenyeji. Nchini Kanada, Wenyeji wanajumuisha asilimia 5 ya watu wote wa Kanada.

Ontario ina idadi kubwa ya wenyeji. Hivi sasa kuna zaidi ya watu 406,590 wa Mataifa ya Kwanza, Métis na Inuit wanaoishi Ontario wanaowakilisha asilimia 2.9 ya jumla ya watu wa Ontario na karibu moja ya tano ya wenyeji nchini Kanada.

Wanaishi kwenye makazi ya hifadhi, mijini na vijijini. Wengine wanaishi katika jamii ndogo za mbali zinazoweza kufikiwa tu kwa hewa au kwa barabara za barafu wakati wa majira ya baridi kali. Idadi kubwa ya wenyeji wa mjini wako katika Thunder Bay, Sudbury, Sault Ste. Marie, Ottawa na Toronto.

Kwa maelezo zaidi kuhusu wenyeji, tembelea aadnc-aandc.gc.ca na ontario.ca/ministry-indigenous-affairs

LUGHA

Kiingereza ndiyo lugha inayozungumzwa zaidi katika jimbo hilo na ndiyo lugha ya msingi ya biashara. Kifaransa kinatumika katika jamii za Francophone za Ontario na hufunzwa kwa watoto wote wa shule wa Ontario. Ikiwa unajua Kifaransa na Kiingereza vizuri, utanufaika unapotafuta kazi.

UCHUMI

Ontario ina uchumi wa aina mbalimbali. Katika sehemu ya kusini ya mkoa huo, utapata huduma za kifedha, tasnia ya ukarimu, utengenezaji wa bidhaa, sayansi ya maisha na teknolojia ya habari na mawasiliano.

Katika sehemu ya kaskazini ya jimbo hilo, uchumi umeegemezwā kihistoria kwenye maliasili. Sekta kuu inajumuisha uchimbaji madini, misitu na umeme wa maji.

Pata maelezo zaidi kuhusu uchumi wa Ontario katika Wizara ya Fedha: ontario.ca au ffndlink.at/economy

UKWELI NA MARIDHIANO

Tarehe 30 Septemba ni Siku ya Kitaifa ya Ukweli na Maridhiano na Siku ya Shati ya Machungwa, inayoadhimishwa kuwakumbuka watoto ambao hawakurudi kutoka shule za serikali na kuwaheshimu Waathirika, familia zao na jamii. Kuadhimisha historia hii ya huzuni ni muhimu kwa mchakato wa upatanisho, ulioanzishwa kama likizo ya kisheria ya shirikisho.

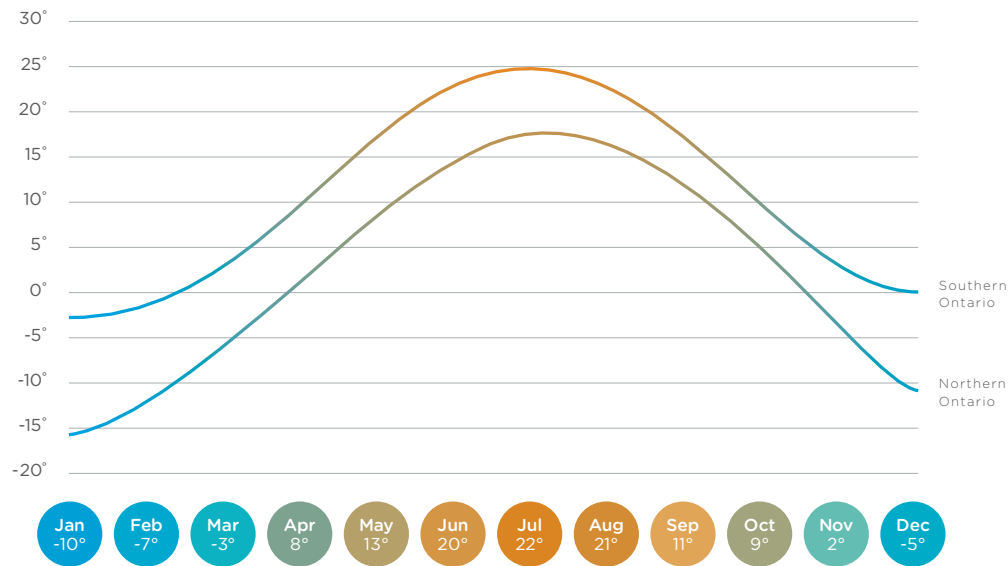
Siku ya Shati ya Chungwa, inayoongozwa na Jamii za Wenyeji, inalenga kuongeza ufahamu kuhusu athari za vizazi vya shule za serikali na kukuza wazo kwamba “Kila Mtoto Ni Muhimu.” Shati ya chungwa inaashiria hasara za kitamaduni, uhuru, na kujistahi ambazo watoto wa wenyeji wanakabiliwa nazo.

Ili kupata maelezo zaidi, tembelea: canada.ca

HALI YA HEWA

Wastani wa Halijoto ya Kila Mwezi kwa Ontario (katika selisiasi digrii)⁴

⁴ Chanzo: currentresults.com au findlink.at/091

KUHUSU ONTARIO

Makao makuu

Toronto, jiji kubwa la Kanada, ina takriban watu milioni 4

Official Flower

White Trillium

Official Tree

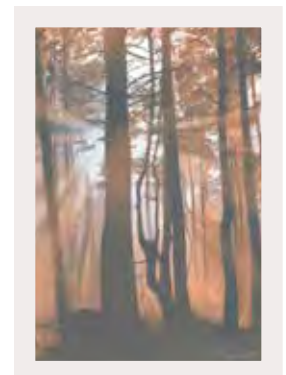
Eastern White Pine

Official Bird

Common Loon

JE, UNAJUA?

- Tamasha la Filamu la Kimataifa la Toronto (TIFF) hufanyika kila Septemba na ni moja ya tamasha kubwa zaidi na maarufu zaidi za filamu ulimwenguni.
- Ontario inasaidia vyuo vikuu 20 vya umma na vyuo 24 vya sanaa na teknolojia.
- Huko Ontario, kuna mitambo zaidi ya 1,000 ya upepo - hii inafanya Kanada kuwa kiongozi katika nishati ya upepo.
- Bustani ya Mkoa wa Algonquin iliundwa mwaka wa 1893 na ni bustani ya kwanza na kubwa zaidi ya Ontario.

MASHIRIKA YA MAKAZI

Mara tu unapowasili Ontario, unaweza kupata usaidizi kutoka kwa mashirika ya makazi ya eneo lako. Mashirika ya makazi ni mashirika ya kijamii ambayo huwasaidia wageni. Huduma ni za siri, hazilipishwi na zinapatikana katika lugha nyingi.

Mfanyakazi wa makazi anaweza kukusaidia kwa kukupa taarifa na mwelekeo kuhusu huduma mbalimbali za jamii na serikali. Unaweza kuuliza kuhusu makazi, huduma za afya, mafunzo ya lugha, jinsi ya kupata ajira na huduma zingine nyingi zinazopatikana.

Mashirika mengi ya makazi hutoa mipango ambayo inaweza kukusaidia wewe na familia yako kuunganishwa na jamii yako mpya.

Serikali za Kanada na Ontario hutoa ufadhili kwa mashirika haya ili kuwasilisha huduma za makazi kwa wageni kote Ontario.

KUTAFUTA HUDUMA KATIKA ENEO LAKO

Settlement.org hutoa viungo vya huduma za jamii katika eneo lako na pia taarifa muhimu kuhusu mahitaji yako yote ya makazi: services.settlement.org

Idara ya Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia ya Kanada hutoa orodha ya mashirika ya makazi kwenye canada.ca au findlink.at/cic-serve

Serikali ya Ontario inaorodhesha mashirika yanayotoa huduma za makazi kwenye ontario.ca

Unaweza kupiga [211](tel:211) kwa maelezo kuhusu huduma za eneo lako.

NAMBARI MUHIMU ZA SIMU

9-1-1 – Hali ya dharura

Piga [911](#) kwenye simu yako katika hali yoyote ya dharura wakati wowote unapohitaji usaidizi wa polisi, zimamoto au ambulensi. Opereta atakuuliza anwani yako kamili, ikiwemo msimbo wako wa posta. Wafasiri wanapatikana katika zaidi ya lugha 170.

[911](#) ni huduma ya dharura pekee.

2-1-1 – Huduma

Piga [211](#) kwenye simu yako ili kupata taarifa na marejeleo ya huduma za jamii na kijamii katika eneo lako. Huduma hii inapatikana kwa saa 24 kwa siku, siku 365 kwa mwaka katika zaidi ya lugha 150. Hailipishwi kupiga simu kwa [211](#) na ni siri kabisa. Ili kupata maelezo zaidi kuhusu huduma hii, tembelea [211ontario.ca](#)

ServiceOntario INFOline

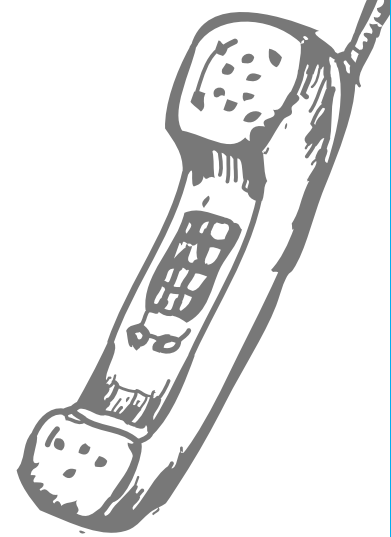
Piga simu [1-800-267-8097](#) ili kupata maelezo kuhusu huduma yoyote ya serikali na kujua mahali kituo chako cha ServiceOntario kinapatikana. Utahitaji kutembelea kituo cha ServiceOntario ili kutuma maombi ya kadi yako ya Mpango wa Bima ya Afya ya Ontario (OHIP), kupata leseni ya dereva na kupata nambari ya gari lako.

Service Canada INFOline

Piga simu [1-800-622-6232](#) kupata maelezo yanayohusiana na uhamiaji, ushuru, uraia, bima ya ajira, nambari yako ya ruzuku ya serikali au mpango au huduma nyingine yoyote ya shirikisho.

Msaada wa Saraka

Piga [411](#) kupata nambari ya simu ya makazi au biashara. Ada ya huduma hii ni \$3.50 kwa nambari moja. Malipo yataonekana kwenye bili ya simu yako.

TOVUTI MUHIMU

[ontario.ca](#)

Serikali ya Ontario - tovuti rasmi. Pata maelezo kuhusu makazi mapya, mafunzo ya lugha na mipango ya mafunzo ya mpito. Mipango ya mafunzo ya mpito hukutayarisha kufanya kazi katika taaluma yako huko Ontario.

[canada.ca](#)

Immigration, Refugies and Citizenship Canada – Idara ya Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia ya Kanada - tovuti rasmi. Pata viungo na video kuhusu mada mbalimbali za makazi na pia zana ya “Kuishia Kanada”, ambayo hukusaidia kuunda mpango wako wa makazi. Nenda kwenye [findlink.at/livingcana](#)

[settlement.org](#)

pata aina mbalimbali za taarifa zinazohusiana na makazi, pamoja na mahali pa kupata huduma za makazi za ndani.

[servicecanada.gc.ca](#)

Hukupa ufikiaji wa mipango na huduma nyingi za Serikali ya Kanada. Unaweza kupata taarifa mahususi kwa wageni kwenye [findlink.at/ncservices](#)

[serviceontario.ca](#)

Pata maelezo kuhusu mipango na huduma za Ontario, ikiwemo zile zinazohusiana na ajira, elimu, mafunzo na udereva.

[yellowpages.ca](#)

Tafuta nambari za simu za makazi, biashara na serikali. Pia utapokea nakala iliyochapishwa ya saraka ya simu (inayoitwa kitabu cha simu), ambayo inapatikana bila malipo kwa makazi yote huko Ontario. Ikiwa unahitaji kitabu cha simu, piga simu kwa [1-800-268-5637](#).

[canada.ca/english/newcomers/credentials](#)

Hutoa taarifa na huduma ili kuwasaidia wafanyakazi walioelimishwa kimataifa kupata utambuzi ufaao kuhusu stakabadhi zao.

O CANADA

O Canada!
Our home and native land!
True patriot love
in all of us command.

With glowing hearts
we see thee rise,
The True North
strong and free!

From far and wide
O Canada,
we stand on guard for thee.

God keep our land
glorious and free!

O Canada,
we stand on guard for thee.

O Canada,
we stand on guard for thee.

KUISHI KATIKA JAMII YAKO MPYA

Sehemu hii inakupa taarifa kuhusu maisha ya kila siku huko Ontario, ikijumuisha jinsi ya kufikia huduma ya afya, kupata mipango ya makazi na burudani za jamii, kugundua mahali pa kununua mboga na kutumia njia mbalimbali za usafiri katika eneo lako. Pia utapata maelezo kuhusu haki zako za msingi na jinsi ya kufikia huduma za kisheria. Unapotafuta na kutumia huduma hizi, jamii yako mpya itakuwa mahali unapoita nyumbani hivi karibuni.

14

Huduma ya Afya

17

Huduma za Watumiaji

18

21

Kushiriki kwa Jamii

22

Usafiri

24

Haki za Kisheria na Huduma

26

Mpango wa Makazi

HUDUMA YA AFYA

Serikali ya shirikisho, majimbo na wilaya ina jukumu muhimu katika usimamizi wa mfumo wa huduma za afya nchini Kanada. Utoaji wa huduma za afya ni wajibu wa serikali za majimbo na wilaya. Mpango wa kitaifa wa bima ya afya ya Kanada (unaoitwa Medicare) unawapa wakazi wote ufikiaji wa kulipia mapema huduma za hospitali na madaktari.

BIMA YA AFYA

Serikali ya Ontario inatoa huduma ya afya kwa wakazi wote wa jimbo hilo kupitia Mpango wa Bima ya Afya ya Ontario (OHIP). Mpango huu unalipia huduma msingi za matibabu kama vile kutembelea daktari wa familia na huduma ya matibabu ya dharura. Kama raia wa Kanada au mkazi wa kudumu, unalipia mpango huu kupitia kodi yako ya mapato.

Ili kuwa sehemu ya OHIP, lazima upate kadi ya OHIP (ambayo mara nyingi huitwa kadi yako ya afya) na uiwasilishe kila wakati unatumia huduma za matibabu. Kadi hutoa uthibitisho kuwa unastahiki kupata huduma za afya nchini Ontario.

OHIP+

Zaidi ya bidhaa 5,000 za dawa hulipwa chini ya OHIP+ bila gharama kwa watu binafsi wenye umri wa miaka 24 au chini ambao hawana mpango wa kibinafsi. Si lazima ujiandikishe au ujisajili ili kufikia huduma ya OHIP+ - unachohitaji ni nambari ya kadi ya afya na agizo linalokubalika.

Huduma ya OHIP+ itakoma kwenye siku yako ya kuzaliwa ya 25, au ikiwa utasimamiwa na mpango wa faragha.

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu OHIP+ tembelea ontario.ca or findlink.at/healthont

Pata maelezo ya huduma tofauti ambazo OHIP hulipia kwenye tovuti ya Wizara ya Afya ya Ontario ontario.ca/page/ministry-health au findlink.at/healthont

OHIP haitalipia mahitaji yote ya huduma ya afya. Kwa mfano, hailipi huduma za meno au maagizo ya dawa.

Baadhi ya waajiri hutoa mipango ya manufaa ya afya ambayo inagharamia baadhi ya gharama hizi za ziada. Huduma hii inatofautiana kulingana na mwajiri. Unaweza pia kununua bima ya kibinafsi ili kugharamia huduma za afya ambazo hazijalipwa na OHIP.

Iwapo huna huduma ya OHIP, unaweza kufikia kituo cha afya cha jamii kwa huduma chache. Tazama rasilimali kwenye ukurasa unaofuata.

Jifunze kuhusu huduma ya afya huko Ontario katika tovuti zifuatazo: ontario.ca au findlink.at/ohip-info au settlement.org/ontario/health

KUPATA KADI YA MPANGO WA BIMA YA AFYA YA ONTARIO

Unapaswa kutuma maombi ya kadi yako ya OHIP mara tu unapopata hati zinazohitajika. Hata hivyo, utalazimika kusubiri kwa muda wa miezi mitatu baada ya kufika Kanada ili kuipokea. Kipindi hiki cha kusubiri kinaanza tarehe iliyoonyeshwa kwenye Rekodi yako ya Kutua.

 Ili kutuma ombi la kadi yako ya OHIP, nenda kwenye kituo cha karibu cha ServiceOntario. Leta hati yako ya uraia au hati ya uhamiaji unaostahiki katika OHIP

 pamoja na vitambulisho vingine viwili. Zimeorodheshwa katika settlement.org or findlink.at/hc-docs

Ili kupata kituo cha ServiceOntario kilicho karibu nawe:

 Piga simu kwa ServiceOntario INFOline katika **1-800-267-8097** au

 Tembelea tovuti ya ServiceOntario katika serviceontario.ca au findlink.at/mto-office

KIPINDI CHA KUSUBIRI OHIP

Hakuna tena muda wa kusubiri kwa huduma ya OHIP. Ikiwa unastahiki, utakuwa na bima ya afya ya haraka. Jua ikiwa unastahili.

HUDUMA YA AFYA YA SHIRIKISHO YA WAKIMBIZI

Mpango wa Muda wa Afya wa Shirikisho hutoa huduma ya muda ya manufaa ya huduma ya afya kwa wakimbizi wanaostahiki, wakiwemo wale ambao hawajastahiki OHIP. Mpango huo unajumuisha huduma ya maagizo ya dawa.

 Kwa maelezo zaidi kuhusu ustahiki na aina za huduma, tafadhali tembelea canada.ca au findlink.at/ifhp

DAKTARI WAKO WA FAMILIA

Daktari wako wa familia ana jukumu muhimu katika afya na ustawi wa familia yako. Yeye ndiye mtu wa kwanza unayewasiliana naye ikiwa unaugua au unahitaji ushauri wa matibabu na atakuelekeza kwa mtaalamu wa matibabu, ikihitajika. Walakini, katika maeneo mengine ya Ontario, inaweza kuwa ngumu kupata daktari wa familia. Hapa kuna njia kadhaa za kuanza:

 Fikia huduma ya Health Care Connect inayotolewa na Wizara ya Afya ya Ontario ili kupata madaktari wa familia katika eneo lako. Piga simu ya dharura ya Health Care Connect katika **1-800-445-1822** au tembelea tovuti kwenye ontario.ca au findlink.at/hc-connect

Tumia "Utafutaji wa Madaktari" kwenye tovuti ya Chuo cha Madaktari na Madaktari wa Upasuaji wa Ontario. Tembelea cso.on.ca

Zungumza na mshauri wako wa makazi.

Uliza familia na marafiki wako kukupa mapendekezo.

Telehealth Ontario

Ili kupata ushauri wa kiafya usio wa dharura kutoka kwa muuguzi, piga simu kwa **1-866-797-0000** saa 24 kwa siku, siku saba kwa wiki. Huduma hii inapatikana kwa Kiingereza na Kifaransa na lugha zingine 110. Laini ya TTY inapatikana kwa watu walemavu: **1-866-797-0007**.

Walk-in Medical Centres

Vituo vya Matibabu Visivyo vya Kupanga Miadi Ikiwa huna daktari wa familia au huwezi kusubiri miadi, tembelea kliniki iliyo karibu isiyoykupanga miadi. Utahitajika kuonyesha kadi yako ya OHIP. Tafuta kliniki iliyo karibu nawe kwenye Machaguo ya Huduma ya Afya: ontario.ca au findlink.at/hcoptions

Community Health Centres

Vituo vya Afya vya Jamii. Ili kupata kituo cha afya cha jamii na kupata maelezo zaidi tembelea: ontario.ca au findlink.at/healthcare

Huduma ya meno

Fikia huduma ya Tafuta Daktari wa Meno inayotolewa na Shirika la Madaktari wa Meno la Ontario: findlink.at/013

Bima ya Afya ya Kibinafsi

Rejelea Yellow Pages mtandaoni katika yellowpages.ca

HUDUMA YA MENO

OHIP kwa ujumla haitoi huduma za meno, ingawa inalipia huduma fulani za meno ambazo lazima zitolewe hospitalini.

Unaweza kupata baadhi ya huduma za meno bila malipo kwa watoto walio na umri wa chini ya miaka 17 kupitia kitengo cha afya cha umma cha eneo lako. Ili kupata maelezo zaidi kuhusu mpango wa Healthy Smiles Ontario, piga simu kwa **1-800-268-1153** au tembelea Wizara ya Afya ya Ontario kwenye ontario.ca au findlink.at/smiles-ont

MAMBO YA KUFIKIRIA

Ninawezaje kupata daktari wa familia?

Ninawezaje kupata daktari wa meno?

Kituo cha matibabu kisicho cha kupanga matibabu miadi kilicho karibu nami kinapatikana wapi?

Kituo cha afya cha jamii kilicho karibu nami kinapatikana wapi?

Ni huduma zipi ambazo hazilipiwi na OHIP?

Huduma ambazo hazijatolewa na OHIP zinagharimu kiasi gani?

Je, mwajiri wangu anatoa mpango wa bima ya afya ambayo hulipa gharama za matibabu ya meno na/au maagizo ya dawa?

Ninaposafiri nje ya Kanada, je, OHIP italipa gharama sawa za matibabu ambazo zinalipwa huko Ontario?

HALI ZA DHARURA ZA MATIBABU

Iwapo una hali ya dharura ya matibabu inayoweza kutishia maisha yako, pigia 911 kwenye simu yako wakati wowote. Utaunganishwa na mfanyakazi ambaye atatumia ambulensi mahali pako. Ambulensi huwa na wahudumu wa afya ambao wanaweza kutoa matibabu ya haraka. Vituo vya simu vya dharura vinaweza kutoa wakalimani kwa zaidi ya lugha 170.

Tafadhali fahamu kuwa kwa kawaida unahitajika kulipa sehemu ya huduma za ambulensi zinazotolewa. Ili kupata maelezo zaidi tembelea: ontario.ca au findlink.at/ambulance

Unaweza pia kwenda kwenye chumba cha dharura cha hospitali kilicho karibu nawe – kwa kawaida hufunguliwa saa 24 kwa siku, siku saba kwa wiki. Iwapo huna huduma ya OHIP, utalazimika kulipia huduma zozote utakazopokea.

CHANJO

Ontario ina mpango wa chanjo wa kuwalinda watu wazima na watoto dhidi ya magonjwa mbalimbali. Iwapo wewe au watoto wako mmechanjwa, leta rekodi zako unapofika Ontario.

Iwapo wewe au watoto wako hamjapata chanjo, zungumza na daktari wa familia yako au wafanyakazi wa matibabu katika kituo cha afya cha jamii ili kujua chanzo unazohitaji. Huenda ukalazimika kutoa rekodi ya chanjo katika shule ya mtoto wako.

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu mpango wa chanjo wa Ontario, tembelea Wizara ya Afya kwenye findlink.at/immuneinfo

- WTC

HUDUMA YA AFYA YA AKILI

OHIP inagharimia huduma za afya ya akili zinazotolewa na madaktari wa akili. Huduma zinazotolewa na wanasaikolojia, wahudumu wa kijamii na washauri wengine hazilipiwi na OHIP isipokuwa uzipate kupitia shirika linalofadhiliwa na serikali kama vile shirika la afya ya akili, hospitali au kituo cha afya cha jamii.

Ili kupata maelezo kuhusu huduma za afya ya akili huko Ontario, piga simu kwa Nambari ya Usaidizi ya Afya ya Akili ya Ontario katika **1-866-531-2600** au tembelea connexontario.ca

Ili kupata nambari za usaidizi za simu bila malipo kwa watu walio na ugonjwa wa akili, matumizi mabaya ya dawa za kulevya au matatizo ya kucheza kamari, tembelea ConnexOntario.ca

UFUATILIAJI WA KIMATIBABU

Kabla ya kuwasili Kanada kama mkaaji, unaweza kuwa ulifanyiwa uchunguzi wa kimatibabu ambapo uligundua kwamba utahitaji uchunguzi mwingine utakapowasili. Huu unaitwa ufuatiliaji wa kimatibabu na unahakikisha kuwa una afya nzuri.

Ikiwa ni hali yako, lazima uwasiliane na mamlaka ya afya ya umma katika eneo lako ndani ya siku 30 baada ya kufika Ontario. Usiporipoti, unaweza kuwa na matatizo na mchakato wako wa uhamiaji.

Ili kupata eneo la kitengo cha afya ya umma kilicho karibu nawe, tembelea ontario.ca or findlink.at/ph-units

- WTC

HUDUMA ZA WATUMIAJI

Mambo rahisi yanaweza kuleta tofauti kubwa. Kupata simu, kufikia intaneti na kujua mahali pa kununua mboga ni sehemu muhimu za mchakato wako wa makazi.

UFAHAMU WA MTUMIAJI

Soko la Ontario limejaa bidhaa na bidhaa muhimu. Sheria zinazowalinda watumiaji na biashara hutawala shughuli nyingi za watumiaji.

Serikali ya shirikisho, mikoa na eneo kwa pamoja imetayarisha Kitabu cha Mwongozo cha Watumiaji wa Kanada ili kukusaidia kuwa mtumiaji aliye na ufahamu zaidi. Kitabu hiki kinatoa taarifa kuhusu mada kama vile ununuzi mtandaoni, benki, nyumba na ukarabati wa nyumba. Wizara ya Serikali na Huduma za Wateja inawajibika kwa sheria za ulinzi wa watumiaji katika jimbo la Ontario.

Kwa habari zaidi, tembelea findlink.at/consprot au piga simu kwenye **1-800-889-9768**

HUDUMA ZA SIMU NA INTANETI

Katika maeneo ya mijini, kuna machaguo mengi ya simu na huduma za intaneti. Machaguo machache yanapatikana katika maeneo ya mashinani.

Makampuni mengi hutaka kuunganisha, au kuchanganya, simu yako (simu ya mkononi au simu ya mezani), huduma za intaneti na kebo katika kifurushi kimoja kilichopunguzwa bei. Mipango ya familia pia ni njia nzuri ya kuunganisha huduma za simu ya mkononi na kuokoa pesa. Kadi za simu za masafa marefu na za kimataifa pia ni chaguo.

Soma na uelewe maelezo yote ya mkataba kabla ya kutia saini.

Maktaba nyingi za umma kote Ontario hutoa huduma ya Intaneti bila malipo ukitumia kadi yako ya maktaba. Pia, ikiwa tayari una kompyuta ndogo isiyotumia waya, unaweza kwenda kwenye maeneo ambayo yana ufikiaji wa bila waya bila

malipo (pia huitwa maeneo yenye Wi-Fi), kama vile mikahawa na hoteli.

HUDUMA YA POSTA

Canada Post ni huduma ya posta ya kitaifa yenye maduka ya rejareja katika miji mingi na vituo vya mashinani. Unaweza kutuma na kupokea vifurushi kutoka kwa maeneo yoyote kati ya haya

KUNUNUA CHAKULA

Maduka ya vyakula yana machaguo mengi ya vyakula na bidhaa zingine za mboga. Unaweza pia kununua chakula katika maduka madogo umma (ambapo kwa kawaida ni ghali zaidi) inayoitwa maduka ya kona, au katika maduka madogo ya matunda na mboga, nyama na mikate. Katika mikoa mingi, unaweza kununua mazao ya kienyeji kwenye masoko ya wakulima.

BAHASHISHI

Mara nyingi watu hupeana bahashishi kwa mtu anayewahudumia kwenye mikahawa, baa, hoteli na teksi. Kupeana bahashishi sio lazima, lakini ni njia ya kuonyesha shukrani yako kwa kupata huduma nzuri.

Bahashishi kwa kawaida ni asilimia 10 hadi 15 ya bili yako.

Mahitaji ya Haraka ya Chakula Ikiwa huwezi kumudu kununua chakula, unaweza kupata chakula kisicholipishwa katika hifadhi ya chakula ya ndani. Ongea na mshauri wako wa makazi au piga simu kwa Feed Ontario katika 416-656-4100. Tembelea feedontario.ca

Ili kupata mshauri wa makazi, nenda kwenye settlement.org

Canadian Consumer Handbook

consumerhandbook.ca

Canada Post

canadapost.ca
1-866-607-6301

Huduma za simu na intaneti

settlement.org au
findlink.at/dailylife

Masoko ya Wakulima

farmersmarketsontario.com

MAKAZI

Makazi ni jambo la msingi kwa wageni wote: mahali pazuri, pa bei nafuu pa kuita nyumbani ni sehemu muhimu ya makazi.

NYUMBA YA MUDA

Unapowasili Kanada, unaweza kuhitaji mahali pa kukaa kwa muda unapotafuta nyumba, fleti au nyumba ya kukodisha au kununua. Hosteli ni mbadala wa gharama ya chini badala ya kukaa hotelini. Hosteli hutoa vyumba vya faragha au vitanda katika chumba kikubwa ambacho unashiriki na watu wengine. Pia unashiriki bafu na jikoni. Ili kupata hosteli au hoteli:

Tembelea Yellow Pages: yellowpages.ca

- Tafuta mtandaoni katika tovuti ya utalii, jiji ambalo utakuwa unakaa na usome orodha za malazi.
- Nunua kitabu cha mwongozo wa watalii wa Kanada kilicho na orodha za hoteli na hosteli

• WTC

AINA ZA NYUMBA HUKO ONTARIO

- Nyumba ya kukodisha - fleti yenye chumba kimoja, mbili au tatu cha kulala katika jengo au nyumba; vitengo vya kapera vina chumba kimoja ambacho hutumika kama eneo la kuishi na chumba cha kulala. Vyumba vyote vina jikoni na bafuni.
- Chumba cha kukodisha - nyumba kubwa wakati mwingine hugawanywa katika vyumba kadhaa vya kibinafsi ambavyo hukodishwa kwa watu wanaoshiriki jikoni na bafuni; wakati fulani huitwa nyumba za kulala.
- Fleti - fleti nyingi ziko kwenye majengo ya juu yenye vitengo vingi. Mmiliki hulipa ada ya kila mwezi kwa ajili ya matengenezo.
- Nyumba - nyumba huru zilizoungukwa na mali; nyumba zilizounganishwa nusu hushiriki ukuta na nyumba nyingine kwa upande mmoja; nyumba za jiji zinashiriki ukuta kwa pande zote mbili.

• WTC

KUKODISHA

Njia ya kawaida ya kupata nyumba ya kukodisha ni kuangalia matangazo yaliyoainishwa katika gazeti la jamii yako: newspaperscanada.ca

Unaweza pia:

- Kutembea katika vitongoji unavyopenda kutafuta alama za “Fleti Inapatikana” au “Inakodishwa” kwenye majengo.
- Kuwauliza marafiki, jamaa na wafanyakazi wenza.
- Kuangalia mbao za matangazo katika maktaba, maduka ya vyakula na vituo vya jamii.

Tembelea viewit.ca

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu nyumba ya kupangisha huko Ontario, tembelea tovuti zilizoorodheshwa katika upau wa taarifa ulio kando ya ukurasa.

Gharama ya kukodisha nyumba inatofautiana katika jimbo lote. Kwa ujumla, maeneo makubwa ya mijini yana gharama kubwa za nyumba kuliko miji midogo. Pia kunaweza kuwa na tofauti kubwa kati ya vitongoji katika jiji kubwa kama Toronto. Wataalamu wengi wa Kanada wanapendekeza kwamba hupaswi kutumia zaidi ya asilimia 30 ya mapato yako kwa gharama za nyumba.

KUTIA SAINI MKATABA WA KUKODISHA

Wamiliki wengi wa nyumba wanahitaji mkataba wa kukodisha, ambao ni mkataba wa kisheria. Mkataba wako wa kukodisha unapaswa kutaja urefu wa makubaliano yako ya kukodisha (kwa kawaida miezi 12), kiasi cha kukodisha na kile ambacho kinaweza kujumuishwa katika kodi yako kama vile maegesho ya gari, kebo, umeme au gesi.

Wamiliki wengi wa nyumba pia wanahitaji amana sawa na kodi ya mwezi mmoja. Amana hii itachukuliwa kuwa kodi yako ya mwezi uliopita.

KULIPA KODI

Kwa kawaida, unalipa kodi yako siku ya kwanza ya kila mwezi kwa njia mojawapo:

- Pesa taslimu – hakikisha unapata risiti ya kiasi kamili.
- Cheki za tarehe ya baadaye - cheki zilizo na tarehe ya baadaye iliyoandikwa juu yao, ambayo haiwezi kulipwa hadi tarehe hiyo. Mpangishaji wako anaweza kukuomba umpe cheki za tarehe ya baadaye ili kufidia kipindi chako cha kukodisha.
- Cheki zilizoidhinishwa - cheki ambazo zimehakikishwa na benki yako. Mpangaji wako anaweza kukuomba kodi ya mwezi wa kwanza na wa mwezi uliopita ili uidhinishwe.

- Utoaji wa pesa kiotomatiki kwenye benki - hukuruhusu kufanya malipo kiotomatiki kutoka kwa akaunti yako hadi akaunti nyingine.
- Uhamisho wa pesa kupitia barua pepe - njia ya kutuma pesa moja kwa moja kutoka kwa akaunti moja ya benki hadi nyingine kupitia barua pepe, kwa kutumia benki ya mtandaoni.

- WTC

KUKODISHA: HAKI NA MAJUKUMU

Sheria ya Upangaji wa Makazi (RTA) ni sheria ambayo inasimamia makazi huko Ontario. Sheria hii ina kanuni zote ambazo wenye nyumba na wapangaji wanapaswa kufuata, ikijumuisha ni mara ngapi na kwa kiasi gani mwenye nyumba anaweza kukuongezea kodi yako na ni notisi ngapi unapaswa kumpa mpangishaji wako unapotaka kuondoka.

Kusoma kuhusu RTA, tembelea Wizara ya Masuala ya Manispaa na Nyumba kwenye findlink.at/rtact

Ili kupata taarifa kuhusu sheria ambazo wapangishaji na wapangaji wanapaswa kufuata, wasiliana na Bodi ya Mpangishaji na Mpangaji katika **1-888-332-3234** au tembelea ltb.gov.on.ca

NYUMBA ZINAZOFADHILIWA NA SERIKALI

Miji mingi ya Ontario ina baadhi ya nyumba zinazofadhiliwa

na serikali (mara nyingi huitwa ruzuku), ambapo kodi yako inategemea mapato yako. Wakati wa kusubiri kupata nyumba kama hiyo inaweza kuwa ndefu - wakati mwingine miaka mingi.

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu makazi ya ruzuku katika eneo lako, zungumza na mshauri wako wa makazi.

Ontario Ministry of Municipal Affairs & Housing

Soma kuhusu mikakati ya huduma ya makazi katika ontario.ca au findlink.at/ont-mmah

Canada Mortgage & Housing Corporation

Shirika la Rehani la Nyumba na Makazi la Kanada. Soma kuhusu Kukodisha Nyumba Yako ya Kwanza nchini Kanada: Kile Wageni Wanahitaji Kujuu: findlink.at/cmhcnc

Settlement.org

Pata maelezo ya kina kuhusu makazi katika Ontario: settlement.org au findlink.at/housinginf

NYUMBA YA SHIRIKISHO YA MASHIRIKA YASIYO YA FAIDA

Nyumba ya shirikisho inamilikiwa na kusimamiwa na watu wanaoishi huko. Katika nyumba ya shirikisho ya mashirika yasiyo ya faida, mara nyingi kodi ya nyumba ni ya chini kuliko wastani. Wanachama wa shirikisho wanatarajiwa kusaidia kusimamia na kudumisha ushirikiano wao. Kwa kawaida kuna muda mrefu wa kusubiri kwa makazi ya shirikisho - kwa ujumla, kutoka miaka miwili hadi minne. Ili kupata orodha ya washirika wa nyumba zisizo za faida katika eneo lako, tafuta mtandaoni ukitumia maneno ya utafutaji Makazi ya Mashirika Yasiyo ya Faida.

Ili kupata orodha ya makazi ya shirikisho katika eneo lako, tembelea findlink.at/co-op

• WTC

KUNUNUA NYUMBA

Kununua nyumba kunahitaji mipango mingi, kwa hiyo ni wazo nzuri kuanza kukusanya taarifa kwa haraka iwezekanavyo.

Kwa wanunuzi wa mara ya kwanza, soma mwongozo wa Canada Mortgage and Housing Corporation kwa wageni ambao wanataka kuwa wamiliki nyumba kwenye findlink.at/cmhcnc

Unapojaribu kupata rehani kununua nyumba, ni muhimu kuwa na historia nzuri ya mkopo. Kama mgeni, huenda huna historia ya mkopo ambayo benki za Kanada zinatambua. Kwa hivyo, unahitaji kuanza kuunda kwa haraka iwezekanavyo. Zungumza na mwakilishi wa huduma kwa wateja katika benki yako kuhusu jinsi ya kuanzisha historia ya mikopo.

Unapokuwa tayari kutoa ofa ya nyumba, ni busara kufanya ununuzi wako uwe na masharti ya nyumba kupita katika ukaguzi wa kitaalamu wa nyumba. Iwapo mkaguzi atapata kwamba urekebishaji unahitajika, unaweza kughairi au kubadilisha ofa yako.

• WTC

NYUMBA YA WANAFUNZI WA BAADA YA SEKONDARI

Vyuo vikuu na vyuo vingi vinapeana makazi kwa wanafunzi wao. Kwa habari zaidi, wasiliana na idara ya makazi ya chuo kikuu au chuo unachopanga kuhudhuria.

Makazi ya chuo kikuu na chuo wakati mwingine hupatikana kwa wakazi wasio wanafunzi katika majira ya joto. Yanaweza kuwa sehemu ya kiuchumi ya kukaa kwa wageni na wasafiri.

MAKAZI YA DHARURA

Makazi hutoa nyumba ya muda mfupi kwa watu wasio na makazi au walio katika hali ngumu. Ukifukuzwa kutoka kwa nyumba yako au ikiwa uko katika hatari ya kudhulumiwa nyumbani, unaweza kukaa katika makazi. Nambari za simu za makazi ya karibu zimeorodheshwa mwanzoni mwa kitabu chako cha simu na nambari zingine za dharura. Unaweza pia kupiga simu 211.

NYUMBA YA WAZEE

Unaweza kupata nyumba zinazofadhiliwa na serikali ya mtaa kwa ajili ya wazee katika Kurasa za Bluu za kitabu chako cha simu. Kwa mkaazi ya kibinafsi ya wazee, angalia katika Kurasa za Manjano au tembelea yellowpages.ca

Kwa maelezo kuhusu huduma mbalimbali za wazee, ikiwemo nyumba, piga simu kwa Wizara ya Wazee na Ufikiaji ya

Ontario katika **1-888-910-1999** au tembelea findlink.at/seniorguid

KANUNI ZA HAKI ZA BINADAMU NA MAKAZI YA ONTARIO

Chini ya Kanuni ya Haki za Kibinadamu ya Ontario, huwezi kutendewa isivyo haki kwa sababu ya mbari, ukoo, mahali unapotoka, rangi, asili ya kabila, uraia, dini, umri, jinsia, mwelekeo wa kingono, rekodi ya makosa, hali ya ndoa, hali ya ushirikiano wa jinsia moja, hali ya familia au ulemavu.

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu haki zako, tembelea Tume ya Haki za Kibinadamu ya Ontario katika ohrc.on.ca au findlink.at/ohrhousing

MAMBO YA KUFIKIRIA

Je, kuna shirika la nyumba lisilo la faida katika eneo ninilotaka kuishi? Ninapaswa kuomba aje?

Je, ninawezaje kuingia kwenye orodha ya watu wanaosubiri nyumba zinazofadhiliwa na serikali?

Nikiamua kununua nyumba, ni benki gani au chama gani cha mikopo kitanipa rehani?

Nikiamua kununua nyumba, ni kiasi gani cha pesa nitakachohitaji kuhifadhi kwa malipo ya kwanza?

Ni gharama gani zinazojumuishwa katika kodi yangu: kisafisha hewa; vifaa, kama friji na jiko?

KUSHIRIKI KWA JAMII

Mipango ya jamii na burudani zinaweza kukusaidia kukutana na watu, kuboresha ustadi wako wa lugha na kufurahia shughuli ya starehe. Jifunze kuhusu shughuli za jamii zinazopatikana kwako na familia yako.

VITUO VYA BURUDANI VYA JAMII

Kila mji katika Ontario una mipango ya jamii na vituo vya burudani vya umma. Vituo vyote vina nafasi ambapo makundi ya jamii yanaweza kukutana. Vituo vingi pia vina viwanja vya kuteleza, mabwawa ya kuogelea, ukumbi wa mazoezi na viwanja vya michezo. Mipango na vifaa havilipishwi au vya gharama ya chini.

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu shughuli na mipango katika kituo cha burudani cha jamii yako, zungumza na mshauri wako wa makazi, piga simu kwa [211](tel:211), angalia katika Kurasa za Bluu za kitabu chako cha simu au tafuta Mtandao ukitumia maneno Kituo cha Burudani cha Jamii + Jina la Mji Wako.

MAKTABA ZA UMMA

Katika maktaba yako ya umma ya eneo lako, unaweza kupata vitabu, CD, DVD, majarida na magazeti katika Kiingereza na lugha nyinginezo. Maktaba nyingi pia hutoa ufikiaji wa mtandao bila malipo. Maktaba huwa na mipango mbalimbali kwa ajili ya watu wazima na watoto, ikiwemo vilabu vya kusoma na kusimulia hadithi, madarasa ya lugha kwa wageni na usomaji wa waandishi. Baadhi ya maktaba pia hutoa taarifa za ajira na usaidizi.

Ili kupata maktaba yako ya umma ya eneo lako, tembelea Wizara ya Urithi, Michezo, Utalii na Sekta ya Utamaduni: ontario.ca au findlink.at/opl

Ili kupata kadi ya maktaba, utahitaji kipande kimoja cha kitambulisho rasmi (pasipoti au leseni ya udereva) na uthibitisho wa anwani yako (kama vile simu, bili ya maji au kebo).

MAENEO YA IBADA

Chini ya Mkataba wa Haki na Uhuru, wakaazi wa Kanada wana uhuru wa kufuata dini yao. Ingawa Ontario ni jamii ya kilimwengu, wakaazi wa Ontario wanaonyesha imani yao kwa kukusanyika makanisani, masinagogi, misikiti, mahekalu na maeneo mengine ya ibada.

Tafuta mahali pa ibada karibu nawe kwa kutafuta kwenye Mtandao ukitumia maneno Mahali pa Ibada + Jina la Mji Wako.

KUJITOLEA

Kutoa wakati wako kwa sababu inayofaa ni njia nzuri ya kukutana na watu na kuijua jamii yako vyema. Kujitolea pia kunaweza kuwa sehemu muhimu ya utafutaji wako wa kazi, kwa kuwa unaweza kupata waasiliani muhimu wa mashirika na unaweza kuongeza kwenye uzoefu wako wa kazi. Baadhi ya mashirika yanaweza kukuomba upitie uchunguzi wa historia wa polisi kabla ya kukukubali kama mtu wa kujitolea.

Tembelea Wizara ya Watoto, Jamii na Huduma za Kijamii: ontario.ca au findlink.at/mci-active

Uliza mshauri wako wa makazi kuhusu nafasi za kujitolea katika eneo lako.

Kupiga simu kwa [211](tel:211).

USAFIRI

Iwe unahitaji kwenda kazini, kuchunguza kitongoji chako kipya au kuwapeleka watoto wako shuleni, kuzunguka mji au jiji lako jipya itakuwa jambo muhimu ya kutulia katika jamii yako.

Leseni ya Kuendesha gari

Kwa maelezo ya kupata leseni yako ya kuendesha gari ya Ontario, tembelea ontario.ca au findlink.at/driverinfo

Vituo vya Mitihani vya Madereva

Pata kituo chako cha mitihani ya madereva katika Kurasa za Manjano za kitabu cha simu, tembelea yellowpages.ca au tembelea DriveTest katika drivetest.ca au findlink.at/testcentre

Kitabu cha Mwongozo cha Dereva

Soma sheria za barabarani na ujiandae kwa mtihani wako wa maandishi katika ontario.ca au findlink.at/dhandbook Unaweza kununua nakala ya kuchapishwa ya kitabu hiki katika kituo chochote cha uchunguzi wa madereva na katika maduka mengi ya rejareja.

Kuendesha Baiskeli na Usalama

Pigia simu ServiceOntario kwa [1-800-267-8097](tel:1-800-267-8097) au tembelea ontario.ca au findlink.at/cycling

City Maps

Visit findlink.at/mapON

USAFIRI WA UMMA

Miji mikubwa ya Ontario ina mifumo ya usafiri wa umma iliyoboreshwa vyema ambayo inaweza kujumuisha mabasi, treni, njia za chini ya ardhi na barabara za watembea kwa miguu. Kuna mfumo wa lipa unapanda huko Ontario ambapo msafiri anaweza kulipa kwa pesa taslimu au kutumia kadi ya PRESTO inayotumia teknolojia ya kadi mahiri.

PRESTO ni mfumo wa malipo wa kielektroniki ambao hurahisisha kusafiri kwenye usafiri wa umma kwa kuondoa hitaji la tikiti, tokeni, pasi na pesa taslimu. PRESTO hufanya kazi katika huduma za usafiri wa ndani katika Maeneo Makuu ya Toronto na Hamilton (GTHA) na Ottawa, hivyo kufanya kulipia safari yako kuwa rahisi, kufaa na salama.

Kwa maelezo zaidi, tembelea prestocard.ca au kupata maelezo kuhusu usafiri wa umma katika eneo lako, angalia Kurasa za Bluu za kitabu chako cha simu; pia unaweza kutembelea Wizara ya Uchukuzi kwenye ontario.ca au findlink.at/transit

TARATIBU ZA USAFIRI WA UMMA

Taratibu inarejelea tabia ya heshima hadharani. Kwa maelezo zaidi kuhusu taratibu kwenye usafiri wa umma, tafadhali rejelea Karibu Kanada.

TEKSI NA KUSHIRIKI GARI

Katika maeneo mengi ya Ontario, unaweza kukodi teksi au kutumia programu ya simu ya mkononi ya kushiriki gari ili kukuchukua na kukupeleka unakoenda. Teksi zinaweza kuwa ghali, kwa hivyo hakikisha kuwa umemwuliza dereva wako kuhusu kadiri la gharama kabla ya kuanza safari yako.

Ili kupata kampuni ya teksi ya eneo lako, tembelea Kurasa za Manjano za kitabu chako cha simu au tembelea yellowpages.ca

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu huduma za kushiriki gari tembelea canada.ca au findlink.at/rideshr

KUKODISHA GARI

Ikiwa humiliki gari, kukodisha gari inaweza kurahisisha mambo. Soma mkataba wa kukodisha kwa uangalifu kabla ya kutia saini. Lazima pia uwe na huduma ya bima.

Katika miji mingi mikubwa, unaweza kujiunga na huduma ya kushiriki gari kama vile Zipcar ambayo inakuruhusu kukodisha gari kwa muda mfupi ili kufanya shughuli za ndani. Huduma hizi kwa ujumla zina sehemu zinazofaa za kuchukua na kuacha.

Ili kupata makampuni ya ndani ya kukodisha magari na huduma za kushiriki magari, tembelea Kurasa za Manjano za kitabu chako cha simu au tembelea yellowpages.ca.

KUPATA LESENI YAKO YA KUENDESHA GARI

Ikiwa una leseni ya kuendesha gari kutoka nchi yako ya nyumbani, ni halali kwa muda wa siku 60 baada ya kufika Kanada. Baada ya hapo, utahitaji leseni ya kuendesha gari ya Ontario.

Historia yako ya awali ya kuendesha gari itazingatiwa unapotuma maombi ya leseni ya Ontario.

Hata hivyo, iwe ulikuwa na leseni hapo awali au la, huenda ukalazimika kupita katika mtihani wa kuandika kuhusu sheria za trafiki za Ontario na kufanya majaribio ya barabarani moja au mbili.

Leseni ya kuendesha gari ni kitambulisho rasmi.

Ukiamua kutopata leseni ya kuendesha gari na ungependa kuwa na kitambulisho rasmi, unaweza kuomba Kadi ya Picha ya Ontario. Kitambulisho hiki pia kinachukuliwa kuwa rasmi.

Ili kutuma ombi utahitaji kuonyesha kitambulisho halisi kinachoonyesha jina lako la kisheria, tarehe ya kuzaliwa na saini. Utahitaji pia kujaza fomu ya maombi.

 Kwa maelezo zaidi, tembelea serviceontario.ca au findlink.at/ONid

KANUNI ZA KUENDESHA GARI

Adhabu za kuvunja sheria za kuendesha gari ni kali. Hizi ni baadhi ya sheria muhimu zaidi:

- Lazima uwe na leseni ya udereva ili uendeshe gari na uwe nayo kila wakati.
- Lazima uwe na bima ya gari.
- Ni lazima uwe na uthibitisho wa umiliki wa gari - uihifadhi kwenye gari.
- Usiwahi kuendesha gari kwa kasi zaidi ya kiwango rasmi cha kasi. Faini za kuendesha gari kwa kasi ni kubwa na zinaweza kusababisha gharama ya juu ya bima.
- Wewe na abiria wako wote lazima mfunge mikanda ya usalama.
- Watoto na watoto wachanga wanapaswa kusafirishwa katika kiti maalum cha gari.
- Usiwahi kunywa pombe na kuendesha gari. Iwapo polisi watakata unakunywa huku kiwango cha pombe kwenye damu kikiwa kimepita kikomo cha kisheria, adhabu ni kali.
- Usiwahi simu yako ya rununu unapoendesha gari, isipokuwa kama ni kifaa kisichotumia mikono.
- Usiwahi kutumia kifaa cha mawasiliano ya mkono au vya burudani unapoendesha gari isipokuwa iwe imewekwa kwa njia salama au imeundwa kwenye dashibodi ya gari lako.
- Kula, kunywa, kujipamba, kuvuta sigara,

kusoma na kufikilia vitu kunaweza kusababisha kuendesha gari bila kuwa mwangalifu au kwa hatari.

 Usiwahi kuendesha gari baada ya kutumia bangi. Kuendesha gari huku umeathiriwa na bangi ni haramu na ni hatari. Kuna adhabu kali na leseni yako inaweza kusitishwa. Ili kupata maelezo zaidi tembelea ontario.ca/page/cannabis-and-driving.

• WTC

BIMA

Ontario ina mchanganyiko wa mfumo wa bima usio na makosa na unaotegemea kosa la daawa. Hii inamaanisha kwamba mtoa huduma wako wa bima hulipia uharibifu wowote kwenye gari lako, iwe uharibifu ni kosa lako au la dereva mwingine.

 Pata maelezo zaidi kuhusu bima isiyo na makosa katika Ofisi ya Bima ya Kanada: ibc.ca

Gharama ya bima ya gari hutofautiana kulingana na kampuni. Wasiliana na makampuni kadhaa ili kuomba dondoo, au wasiliana na wakala wa bima, ambaye atajaribu kukupatia mpango bora. Pata maelezo ya mawasiliano ya mawakala na makampuni ya bima kwenye yellowpages.ca au kwa kutafuta kwenye Mtandao.

KUENDESHA BAISEKELI

Uendeshaji baisikeli unaweza kuwa njia nzuri ya kuzunguka katika jamii yako mpya. Baadhi ya miji imetenga njia za baisikeli kwa wasafiri, na mengi yana njia za burudani za baisikeli. Ukiwa mwendesha baisikeli, unachukuliwa kuwa gari chini ya Sheria ya Trafiki ya Barabara Kuu ya Ontario (*Ontario Highway Traffic Act*). Hii inamaanisha kuwa lazima utii sheria zote za trafiki.

Tafadhali kumbuka kuwa, kwa mujibu wa sheria, kila mwendesha baisikeli aliye chini ya umri wa miaka 18 lazima helmeti iliyoidhinishwa ya baisikeli.

MAMBO YA KUFIKIRIA

Iwapo nitachagua kutopata leseni ya kuendesha gari ya Ontario, ni aina gani ya kitambulisho cha picha kilichotolewa na serikali nitatumia badala yake?

Tafadhali kumbuka: huwezi kuwa na leseni ya kuendesha gari na kadi ya picha ya Ontario – lazima uchague moja.

Je, nitahitaji kutumia kiasi gani kununua gari jipya au ambalo limetumika? Je, itagharimu kiasi gani kununua bima na kulipia usajili wa gari na kupata leseni?

HAKI ZA KISHERIA NA HUDUMA

Sheria zote za shirikisho na jimbo au eneo hulinda haki na uhuru wa mtu binafsi kama vile uwezo wa kujiamulia na usawa. Mfumo wetu wa kisheria unategemea kanuni za sheria na kanuni za kidemokrasia.

THE CANADIAN CHARTER OF RIGHTS AND FREEDOMS

The *Canadian Charter of Rights and Freedoms* (MKATABA WA HAKI NA UHURU WA KANADA) hulinda haki na uhuru kwa wanaume na wanawake:

- Uhuru wa kutoa maoni na kueleza imani yako.
- Uhuru wa kujumuika na mtu yeyote umtakaye na kukusanyika kwa amani na watu wengine.
- Uhuru wa kufuata dini yako.
- Haki ya kuishi popote nchini Kanada.
- Haki ya kulindwa dhidi ya kukamatwa au kuzuiliwa kinyume cha sheria au isivyo haki, na haki ya mchakato wa kisheria unaofaa. Hii inamaanisha kuwa lazima serikali iheshimu haki zako zote chini ya sheria.
- Haki ya ulinzi sawa na manufaa sawa ya sheria bila ya ubaguzi kulingana na mbari, taifa au kabila, rangi, dini, jinsia, umri au ulemavu wa kiakili au wa kimwili.
- Haki ya kupokea huduma kutoka kwa serikali ya shirikisho katika Kiingereza au Kifaransa.

 Soma Mkataba huo katika Idara ya Haki ya shirikisho: justice.gc.ca au findlink.at/constiacts

- WTC

THE ONTARIO HUMAN RIGHTS CODE

The *Ontario Human Rights Code* (KANUNI YA HAKI ZA BINADAMU YA ONTARIO) inalinda wakaazi wote wa Ontario dhidi ya kutendewa isivyo haki katika maeneo kama vile katika ajira, nyumba na huduma. Ni kinyume cha sheria kumbagua au kumnyanyasa mtu kulingana na mbari, ukoo, mahali anatoka, rangi, kabila, mwelekeo wa kingono, rekodi ya makosa, hali ya ndoa, hali ya ushirikiano wa jinsia moja, hali ya familia au ulemavu.

 Tembelea Tume ya Haki za Kibinadamu ya Ontario katika ohrc.on.ca

UMRI WA UTU UZIMA NA UMRI WA KUTOA IDHINI

Huko Ontario, umri wa utu uzima ni miaka 18. Huu ndio wakati ambapo mtu anahesabiwa kisheria kuwa mtu mzima. Umri wa kutoa idhini ya kufanya ngono ni miaka 16. Shughuli zote za ngono bila idhini ni uhalifu.

 Kwa maelezo zaidi kuhusu umri wa kutoa idhini, tembelea justice.gc.ca au findlink.at/ageconsent

- WTC

KUPATA WAKILI

Mshauri wako wa makazi anaweza kukusaidia kupata wakili aliye na ujuzi unaohitaji.

Angalia Kurasa za Njano za kitabu chako cha simu cha ndani au tembelea yellowpages.ca

Kwa saraka ya mawakili na wasaidizi wa kisheria katika Ontario, tembelea Jamii ya Wanasheria ya Upper Kanada kwenye legalline.ca au findlink.at/tlsuc

Legal Aid Ontario (Msaada wa Kisheria wa Ontario) hutoa huduma za kisheria kwa watu walio na kipato cha chini. Piga simu kwa. **1-800-668-8258** au tembelea legalaid.on.ca

UHAMIAJI NA BANGI

Inaruhusiwa kutumia banga nchini Kanada. Serikali ya Ontario ina sheria zilizowekwa ili kuwaweka watu salama wakati unanunua na kutumia banga ya burudani.

Lazima uwe na umri wa miaka 19 na zaidi ili kununua, kutumia, kumiliki na kukuza banga ya burudani na uwe na uwezo wa kuwa na kiwango cha juu cha gramu 30 za banga kavu (au sawa) hadharani wakati wowote unaonunuliwa mtandaoni na Duka la Banga la Ontario (OCS) au katika duka la Tume ya Michezo la Ontario (AGCO) lenye leseni. Unaweza kuvuta banga popote mahali popote ambapo kuvuta tumbaku unaruhusiwa. Ni haramu kusafirisha banga katika mipaka ya kitaifa ya Kanada. Manispaa zako zinaweza kuwa na sheria ndogo za kudhibiti matumizi ya banga katika eneo lako. Ili kupata maelezo zaidi tembelea canada.ca

Watu ambao wanafanya kazi nje ya sheria wanaweza kukabiliwa na mashtaka ya jinai chini ya Sheria ya shirikisho ya Bangi. Kwa sababu hiyo, wakaaji wa kudumu wanaweza kupoteza hadhi yao, na huenda wakaaji wa muda wasiweze kuingia au kukaa Kanada.

Pata maelezo zaidi kuhusu adhabu kwenye canada.ca

Kituo cha Usaidizi wa Kisheria cha Haki za Binadamu

Husaidia na kuwakilisha watu ambao wanahisi wamebaguliwa: hrlsc.on.ca

Mchunguzi Maalum wa Ontario

Huwasaidia watu wanaohisi wametendewa isivyo haki na serikali ya Ontario: ombudsman.on.ca

Justice Ontario

Kwa maelezo kuhusu mfumo wa kisheria wa Ontario katika lugha 12: settlement.org au findlink.at/legal-serv

Community Legal Education Ontario

Hutoa nyenzo zinazoeleza sheria kwa lugha rahisi ili kuwasaidia watu kuelewa na kutumia haki zao za kisheria: cleo.on.ca

MPANGO WA MAKAZI

Kwa toleo shirikishi la mpango wa makazi, tafadhali tembelea my.orientationontario.ca

HUDUMA YA AFYA

Tembelea Kituo cha ServiceOntario ili utume ombi la kadi yako ya OHIP.

Tafuta hospitali iliyo karibu na kliniki isiyo ya kupanga miadi.

Tafuta daktari wa familia.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

HUDUMA ZA WATUMIAJI

Gundua maduka ya mboga na masoko katika jamii yako ili kujua kiasi cha gharama za chakula.

Weka nambari ya simu ambapo unaweza kufikiwa.

Fahamu mahali pa kufikia Intaneti ikiwa ni lazima.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

MAKAZI

Tafuta nyumba inayolingana na bajeti yako.

Elewa haki na wajibu wako kama mpangaji, ikiwa unapanga.

Panga gharama zote zinazohusiana na nyumba, ikijumuisha bima, huduma na kodi ya majengo.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

KUSHIRIKI KWA JAMII

Fahamu kuhusu mipango na vifaa katika kituo chako cha jamii cha ndani.

Pata eneo la maktaba ya umma katika eneo lako na upate kadi ya maktaba.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

USAFIRI

Pata maelezo kuhusu machaguo ya usafiri wa umma yanayopatikana katika jamii yako.

Omba leseni ya kuendesha gari ya Ontario.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

HAKI ZA KISHERIA NA HUDUMA

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

ELIMU NA MAFUNZO

Sehemu hii inatoa taarifa kuhusu fursa za elimu na mafunzo kutoka kwa malezi ya watoto hadi masomo ya baada ya kuhitimu. Pia huanzisha elimu ya watu wazima na ya kuendelea na mafunzo ya lugha.

30

Ulezi wa Watoto

31

Elimu ya Msingi na Sekondari

33

Elimu ya Baada ya Sekondari

34

Elimu Inayoendelea

35

Mafunzo ya Lugha

36

Mpango wa Makazi

ULEZI WA WATOTO

Kuna idadi kadhaa ya machaguo ya malezi ya watoto (pia huitwa huduma ya mchana) huko Ontario. Unaweza kumwandikisha mtoto wako katika huduma ambayo inafaa familia yako zaidi.

MAMBO YA KUFIKIRIA

Ni maswali gani ninapaswa kuuliza ninapohoji mtoa huduma ya ulezi wa watoto?

Je, mhudumu wangu wa ulezi wa watoto ana saa zinazoweza kubadilika?

Je, nitalazimika kulipia siku ambazo mtoto wangu hayupo?

Je, nini hufanyika nikichelewa kumchukua mtoto wangu?

HUDUMA YA ULEZI WA WATOTO YENYE LESENI NA ISIYO NA LESENI

Kuna aina mbili za huduma ya ulezi wa watoto huko Ontario: yenye leseni (wakati fulani huitwa rasmi) na isiyo na leseni (wakati fulani huitwa isiyo rasmi).

Walezi wanaolea zaidi ya watoto watano ambao hawana uhusiano nao na walio na umri wa chini ya miaka kumi lazima wawe na leseni kutoka Wizara ya Elimu chini ya Sheria ya Siku za Wauguzi. Lazima mipango ya malezi ya watoto iliyoidhinishwa ifikie viwango maalum vya jimbo.

Huduma ya ulezi ya watoto isiyo na leseni ni mpango wa kibinafsi unaofanywa kati ya mlezi na mzazi. Huduma ya ulezi wa watoto isiyo na leseni ni mpango wa kibinafsi unaofanywa kati ya mlezi na mzazi.

Kila mtoa huduma ya watoto ana sheria tofauti. Baadhi yao huhitaji mtoto wako ahudhuri wakati wote. Wengine hutoa utunzaji wa watoto wa muda na wa kuwaachwa. Kunaweza kuwa na orodha ndefu za kusubiri, na ada zinatofautiana sana.

 Pata maelezo zaidi kuhusu chaguo zako za malezi ya watoto katika Wizara ya Elimu: ontario.ca au findlink.at/childcare

RUZUKU YA HUDUMA YA ULEZI WA WATOTO

Baadhi ya ruzuku zinapatikana ili kusaidia familia ambazo hazina uwezo wa kulipa ada za ulezi wa watoto.

 Ili kujua kama unastahiki na jinsi ya kutuma ombi, zungumza na mshauri wako wa makazi au tembelea Wizara ya Elimu kwenye ontario.ca au findlink.at/payingchc

VITUO VYA MIAKA YA MAPEMA VYA ONTARIO

Katika Vituo vya Miaka ya Mapema vya Ontario vinavyofadhiliwa na serikali, watoto wenye umri wa hadi miaka sita wanaweza kucheza na kujifunza. Ni lazima mzazi au mlezi ahudhuri pamoja na mtoto. Vituo hivi pia hutoa huduma nyingi kwa wazazi. Hakuna malipo ya kuhudhuria.

 Ili kupata Kituo cha Miaka ya Mapema cha Ontario kilicho karibu nawe, piga simu kwa ServiceOntario katika [1-800-268-1153](tel:1-800-268-1153) au ontario.ca/earlyON

ELIMU YA MSINGI NA SEKONDARI

Mtoto wako anaweza kuhudhuria shule ya umma bila malipo. Shule za umma zimegawanywa katika msingi (chekechea hadi darasa la 8) na sekondari (darasa la 9 hadi 12). Mtoto wako pia anaweza kuhudhuria shule ya kibinafsi ambapo utamlipia karo. Shule za kibinafsi ambazo hutoa mikopo ya Diploma ya Shule ya Sekondari ya Ontario hukaguliwa na Wizara ya Elimu ya Ontario.

SHULE ZA MSINGI NA SEKONDARI

Watoto wengi huanza shule katika darasa la chekechea wakiwa na miaka minne au mitano.

Chini ya sheria ya Ontario, lazima watoto walio na umri wa kati ya miaka sita na 18 waende shule.

Shule za sekondari huwatarisha wanafunzi kwa ajili ya elimu ya baada ya sekondari (chuo, chuo kikuu na mafunzo ya uanagenzi) au hutoa mipango kama vile mafunzo ya kiufundi ili kuwatarisha wanafunzi kwa ajili ya kazi baada ya kuhitimu.

Lazima watoto waandikishwe katika shule zao za mtaani au bodi za shule. Katika hali nyingi, watoto watahudhuria shule kulingana na wanapoishi.

BODI ZA SHULE

Kila jamii katika Ontario inahudumiwa na bodi moja au zaidi za shule zinazofadhiliwa na umma au mamlaka ya shule. Kuna bodi za shule za lugha ya Kiingereza na Kifaransa katika jimbo lote. Mikoja mingi pia ina bodi ya shule ya Katoliki inayofadhiliwa na umma.

Hakikisha unazifahamu bodi za shule au mamlaka zinazosimamia shule katika eneo lako. Hutoa njia kadhaa za kujihusisha katika shule ya mtoto wako na katika jamii yako.

KUANDIKISHA WANAFUNZI

Ili kuandikisha watoto wako shuleni kwa mara ya kwanza, unahitaji kuwasiliana na bodi ya shule ya eneo lako. Watoto wako watafanyiwa tathmini ili kujua kiwango ambacho wanapaswa kuwekwa na kama wanahitaji usaidizi wa ziada, kama vile madarasa ya Kiingereza au Kifaransa.

Wizara ya Elimu

Anzisha utafiti wako katika shule za umma za Ontario kwenye Wizara ya Elimu: ontario.ca/pubsch

Settlement.org

Soma miongozo ya elimu ya shule za msingi na sekondari: settlement.org au findlink.at/educinfo

Bodi za Shule za Ndani

Kwa orodha ya bodi na mamlaka zote za shule huko Ontario, tembelea ontario.ca au findlink.at/boardlist

Elimu ya Lugha ya Kifaransa

Elimu kwa lugha ya Kifaransa hutolewa na bodi 12 za shule kwa watoto ambao wazazi wao ni wazungumzaji asilia wa Kifaransa. Pata maelezo zaidi katika ontario.ca au findlink.at/fsl

MAMBO YA KUFIKIRIA

Je, ni tarehe ngapi ninahitaji kumsajili mtoto wangu kwa mwaka unaofuata wa shule?

Je, watoto wangu wametathminiwa na kuwekwa katika kiwango cha darasa?

Mtoto wangu atafikaje shuleni? Kuna huduma ya basi?

Ikiwa mtoto wangu ana mahitaji maalum, ni aina gani ya usaidizi ambao shule za mitaa na bodi za shule hutoa?

Je, bodi ya shule yangu inatoa masomo kwa Kifaransa? Ninapaswa kuomba aje?

MAFUNZO YA LUGHA

Kiingereza – Baadhi ya wanafunzi wataanza kujifunza Kiingereza kwa mara ya kwanza wanapohudhuria shule ya msingi au sekondari. Usaidizi wa lugha unapatikana kwa wanafunzi ambao hawazungumzi Kiingereza kama lugha ya kwanza.

Kifaransa – Mipango ya Kifaransa kama lugha ya pili (FSL) hutolewa kwa wanafunzi wote katika bodi za shule zinazozungumza lugha ya Kiingereza. Mipango inajumuisha yafuatayo:

- Kifaransa cha Msingi (Core French) – Wanafunzi hujifunza Kifaransa kama somo.
- Kifaransa Kilichopanuliwa (Extended French) – Wanafunzi hujifunza Kifaransa kama somo na Kifaransa ni lugha ya kufundisha angalau somo lingine. Mipango ya Kifaransa kilichopanuliwa kawaida huanza katika darasa la saba.
- Masomo kwa Kifaransa (French Immersion) – Wanafunzi hujifunza Kifaransa kama somo na Kifaransa ni lugha ya kufundisha masomo mawili au zaidi. Mipango ya masomo kwa Kifaransa kawaida huanza katika shule ya chekechea.

 Pata maelezo zaidi kuhusu mipango ya FSL katika Wizara ya Elimu: ontario.ca au findlink.at/onfsl

Mipango ya masomo kwa Kifaransa na Kifaransa kilichopanuliwa haitolewi katika shule zote za umma. Ili kujua shule katika eneo lako zilizo na mipango hii, wasiliana na bodi au mamlaka ya shule iliyo karibu nawe.

Mipango ya Lugha ya Urithi

Mipango hii hutoa mafunzo na shughuli katika lugha mbalimbali kwa watoto wa rika tofauti. Kawaida hufanyika baada ya saa za kawaida za shule. Wasiliana na shule ya eneo lako, bodi ya

shule au mamlaka ya shule ili kujua machaguo yanayopatikana katika eneo lako.

SHULE YA CHEKECHEA YA SIKU NZIMA

Shule zote za Ontario huwa na shule ya chekechea ya siku nzima kwa watoto wenye umri wa miaka minne na mitano.

Wakati kuna mapendeleo ya kutosha kutoka kwa wazazi, shule pia hutoa mipango ya kabla na baada ya shule kutoka karibu saa 7:00 hadi 9:00 asubuhi na saa 3:30 hadi 6:00 alasiri. Mipango hii kwa ujumla ni za wanafunzi wa shule ya chekechea wa siku nzima na hutolewa kwa ada inayofaa.

 Pata maelezo zaidi kuhusu mipango ya siku nzima za shule ya chekechea na za kabla na baada ya shule katika Wizara ya Elimu: ontario.ca au findlink.at/full-dayk

MAHITAJI MAALUM

Mipango na usaidizi unapatikana kwa watoto walio na mahitaji ya kitabia, mawasiliano, kiakili na/au kimwili ili kuwaruhusu kunufaika kikamilifu kutokana na uzoefu wao wa shule.

 Pata maelezo kuhusu mipango hii katika Wizara ya Elimu: ontario.ca au findlink.at/speceduc

ELIMU YA BAADA YA SEKONDARI

Wanafunzi huko Ontario hufuata masomo yao ya baada ya sekondari au mafunzo ya uanagenzi katika vyuo au vyuo vikuu. Vyuo vikuu na vyuo pia vinatoa vyeti mbalimbali vya baada ya kuhitimu kwa watu waliosoma kimataifa ambao tayari wana vyeti vya baada ya sekondari.

VYUO

Vyuo vya Ontario hutoa mipango inayozingatia taaluma ambayo huandaa wanafunzi kupata kazi katika nyanja mbali mbali za kikazi ikiwemo katika teknolojia, afya, biashara, ukarimu na utalii. Vyuo vikuu huwa na mipango ya cheti na diploma na pia mafunzo ya kazi (na mipango mingine ya digrii katika maeneo husika ya masomo).

Kawaida mpango wa cheti cha chuo unahitaji usome wa muda wa mwaka mmoja au chini. Mpango wa diploma ya chuo kikuu kawaida unahitaji usome kwa muda wa miaka miwili au mitatu kwa muda wote.

VYUO VIKUU

Wanafunzi katika vyuo vikuu husoma katika mipango ya shahada ya kwanza (shahada ya kwanza) na mipango ya wahitimu (shahada za uzamili na PHD). Vyuo vikuu huwa na mipango ya sanaa na sayansi, na mipango ya taaluma fulani kama vile elimu, dawa, sheria na uhandisi.

Kwa ujumla, vyuo vikuu na vyuo vinahitaji waombaji kuwa na diploma za shule ya upili au sawia. Walakini, ikiwa hukuhitimu kutoka shule ya sekondari, unaweza kutuma ombi la mwanafunzi mtu mzima ikiwa una umri wa miaka 19 au zaidi na wewe ni raia wa Kanada au mhamiaji aliyetua.

Kalenda za chuo kikuu na chuo hutoa maelezo kuhusu mipango yao na mahitaji ya kuingia. Iwapo umesoma nje ya Kanada, hati zako za kitaaluma zitahitaji kutathminiwa. Kila shule ina viwango vyake vya tathmini na taratibu zake. Iwapo umekamilisha masomo ng'ambo, unaweza kustahiki katika kiwango cha juu, msamaha wa kozi au sifa zingine za ya elimu yako ya awali. Wasiliana na ofisi ya uandikishaji shuleni ili kupata maelezo zaidi kuhusu utambuzi na tathmini ya hati.

MSAADA WA KIFEDHA

Ada za masomo katika mipango ya elimu ya baada ya sekondari hutofautiana kulingana na mpango uliochagua. Chanzo kikuu cha msaada wa kifedha wa baada ya sekondari kwa wanafunzi ni Mpango wa Msaada wa Wanafunzi wa Ontario (OSAP). Serikali ya shirikisho pia hutoa pesa kupitia mpango wa Mikopo ya Wanafunzi wa Kanada.

Kila chuo na chuo kikuu kina msaada wake wa masomo. Ili kupata maelezo zaidi, tembelea tovuti ya shule au piga simu katika ofisi ya usaidizi wa kifedha.

UANAGENZI

Mwanagenzi ni mtu ambaye anajifunza ustadi wa kazi chini ya uelekezi wa wafanyakazi wenye uzoefu zaidi. Wanafunzi hukamilisha maelekezo ya darasani kama sehemu ya mafunzo yao. Kama mwanafunzi, wewe ni mwajiriwa na utapata mshahara unapojifunza ufundi wako. Zaidi ya kazi 150 zinazohitaji ujuzi zinaweza kufunzwa kupitia mafunzo ya uanagenzi. Tazama nyenzo kando ya ukurasa.

REGISTERED EDUCATION SAVINGS PLANS (RESPS)

Unaweza kuweka akiba kwa ajili ya elimu ya chuo au chuo kikuu cha mtoto wako kwa kufungua RESP inayolindwa na kodi kwenye benki, chama cha mikopo au kampuni ya mfuko wa pamoja. Pata maelezo zaidi katika Idara ya Ajira na Maendeleo ya Jamii ya Kanada: canada.ca/resp

Vyuo na Vyuo Vikuu vya Ontario

Pata vyuo na vyuo vikuu vya Ontario kwenye ontario.ca au findlink.at/findschool

Vyuo na Vyuo Vikuu vya Lugha ya Kifaransa

Pata maelezo kuhusu vyuo na vyuo vikuu vya Ontario vinavyotumia lugha ya Kifaransa kwenye ontario.ca au findlink.at/frenschool

Msaada wa Kifedha kwa Wanafunzi

Jua kama unastahiki OSAP katika osap.gov.on.ca Pata maelezo kuhusu Mpango wa Mikopo ya Wanafunzi wa Kanada katika canada.ca

Mipango ya Uanagenzi

Tembelea Wizara ya Vyuo na Vyuo Vikuu: ontario.ca au findlink.at/trades

ELIMU INAYOENDELEA

Vyuo, vyuo vikuu na bodi za shule hutoa aina mbalimbali za mipango ya elimu inayoendelea, mara nyingi hufanyika jioni na mwishoni mwa wiki.

ELIMU INAYOENDELEA

Mara nyingi watu hufanya kozi za elimu inayoendelea baada ya kupata digrii au diploma ili kukuza masilahi yao ya kibinafsi kama vile kilimo cha bustani au upigaji picha, au kuwasaidia kufikia malengo yanayohusiana na kazi. Hii inaweza kuwa uzoefu mzuri wa kujifunza na itakusaidia kujua watu katika jamii yako.

Kwa maelezo kuhusu kozi za elimu inayoendelea, tembelea tovuti za vyuo, vyuo vikuu na bodi za shule.

 Ili kupata bodi ya shule iliyo karibu nawe, angalia katika Kurasa za Bluu za kitabu chako cha simu au tembelea ontario.ca au findlink.at/schoolinfo

Tafuta vyuo na vyuo vikuu vya Ontario katika Wizara ya Vyuo na Vyuo Vikuu: ontario.ca au findlink.at/findschool

Kozi za elimu inayoendelea zinapatikana pia kwa watu wazima wanaotaka kuboresha ujuzi wao wa kusoma, kuandika na hesabu. Tembelea tovuti ya Wizara ya Vyuo na Vyuo Vikuu ili kujua kuhusu mipango hii kwenye ontario.ca au findlink.at/adultlearn

KUPATA DIPLOMA YA SHULE YA UPILI KAMA MTU MZIMA

Ikiwa una umri wa zaidi ya miaka 18 na ungependa kupata diploma ya shule ya upili, mipango kadhaa isiyolipishwa inapatikana.

 Kwa maelezo zaidi, tembelea Wizara ya Elimu katika ontario.ca au findlink.at/ossd

Kituo Huru cha Masomo kinatoa kozi nyingi za sifa za shule za upili ambazo unaweza kukamilisha mtandaoni. Ili kupata maelezo zaidi, tembelea ilc.org

MAFUNZO YA LUGHA

Kujifunza Kiingereza au Kifaransa ni sehemu muhimu ya kuishi Kanada. Kuwa na ujuzi wa lugha moja au zote mbili rasmi za Kanada utakunufaisha katika maeneo yote ya maisha.

MADARASA YA LUGHA

Serikali ya shirikisho na mikoa hutoa ufadhili kwa bodi za shule, vyuo na mashirika ya jamii ili waweze kutoa masomo ya Kiingereza na Kifaransa bila malipo.

Vyuo, vyuo vikuu na shule za kibinafsi zinazofunza lugha pia hutoa kozi za lugha kwa ada.

Kuna aina nyingi tofauti za madarasa ya Kiingereza na Kifaransa yanayopatikana huko Ontario, ikijumuisha:

- English Literacy Development (ELD) - Ukuzaji wa Kusoma na Kuandika Kiingereza.
- English and French as a Second Language (ESL and FSL) - Kiingereza na Kifaransa kama Lugha ya Pili.
- Language Instruction for Newcomers to Canada (LINC) - Mafunzo ya Lugha kwa Wageni Wapya Kanada.
- Cours de langue pour les immigrants au Canada (CLIC) -
- Occupation-specific Language Training (OSLT) - Mafunzo ya Lugha Mahususi ya Kazi
- Enhanced Language Training (ELT) - Mafunzo ya Lugha Iliyoimarishwa
- Specialized Language Training (SLT) - Mafunzo Maalum ya Lugha

TATHMINI YA LUGHA

Kabla ya kujiandikisha katika mpango wa lugha, huenda ukahitaji kufanyiwa tathmini ya ujuzi wako wa lugha.

Mwambie mshauri wako wa makazi akuelekeze kwenye kituo cha tathmini katika eneo lako au tembelea canada.ca

Katika baadhi ya maeneo ya Ontario, unaweza kuchagua kufanyiwa tathmini ya ujuzi wako wa lugha ya Kiingereza au Kifaransa.

Tathmini ya Lugha

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu tathmini ya lugha, tembelea findlink.at/clb-assess

Tafuta Madarasa ya Lugha

Ili kupata darasa la lugha katika eneo lako, tembelea Kituo cha Uhamiaji wa Ontario kwenye canada.ca au findlink.at/onlinetool. Unaweza pia kupiga simu kwa 211 au kutembelea 211ontario.ca

Language Instruction for Newcomers to Canada Home Study

Kupata maelezo kuhusu mafunzo ya LINC unaweza kufanya ukiwa nyumbani, tembelea findlink.at/homestudy

Occupation-specific Language Training

Mafunzo ya Lugha ya Kazi Mahususi (OSLT) hutoa madarasa bila malipokatika vyuo vya Ontario katika ustadi wa mawasiliano kwa kazi fulani. Pata maelezo zaidi katika co-oslt.org

MPANGO WA MAKAZI

Kwa toleo shirikishi la mpango wa makazi, tafadhali tembelea my.orientationontario.ca

ULEZI WA WATOTO

Fanya Maandalizi kwa ajili ya malezi ya mtoto.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

ELIMU YA MSINGI NA SEKONDARI

- Fahamu shule ambazo watoto wako watahudhuria.
- Fahamu tarehe ya mwisho ya kuwaandikisha watoto wako shuleni.
- Pata hati zote unazohitaji ili kusajili watoto wako shuleni.

- Panga usafiri ufaao kwa ajili ya watoto wako kwenda na kurudi shuleni:
 - Uthibitisho wa umri
 - Uthibitisho wa anwani
 - Uthibitisho wa ulezi
 - Rekodi za chanjo

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

ELIMU YA BAADA YA SEKONDARI

Fahamu tarehe za mwisho za kutuma maombi ya chuo au chuo kikuu kwa ajili yako au watoto wako.

Fahamu mahitaji ya jumla ya uandikishaji.

Omba usaidizi wowote unaopatikana wa ufadhili.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

ELIMU INAYOENDELEA

Pata maelezo kuhusu kozi za elimu inayoendelea ya chuo, chuo kikuu au bodi ya shule zinazohusiana na mapendeleo au

kazi yako.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

MAFUNZO YA LUGHA

Fanyiwa tathmini ya ujuzi wako wa lugha.

Zungumza na mshauri ili upate maelezo kuhusu mafunzo ya lugha maalum ya kazi yako.

Tambua mpango wa lugha ambao inafaa zaidi mahitaji yako.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

KUFANYA KAZI NA BIASHARA

Sehemu hii inatoa maelezo ya kukusaidia kuelewa na kufikia soko la kazi la Ontario. Utajifunza kuhusu kujitayarisha kufanya kazi huko Ontario, kutambuliwa kwa mafunzo yako ya kimataifa na uzoefu wa kazi, kutafuta kazi kwa ufanisi na kuanzisha biashara yako mwenyewe.

40

Kujitayarisha Kufanya
Kazi

42

Kutafuta Kazi

44

Haki za Mahali pa Kazi

46

Kuanza Biashara Yako
Mwenyewe

47

Mpango wa Makazi

KUJITAYARISHA KUFANYA KAZI

Kutuma maombi kwam ajili ya SIN Yako

Ili kujua jinsi ya kutuma ombi la SIN yako, tembelea Service Canada katika servicecanada.gc.ca au findlink.at/sin

Tathmini ya Kitambulisho

Tembelea Kituo cha Taarifa cha Kanada cha Vitambulisho vya Kimataifa kwenye cicic.ca au findlink.at/cicic-cred au Ofisi ya Rufaa ya Vitambulisho vya Kigeni kwenye canada.ca

Global Experience Ontario

Ili kujua kuhusu kazi zinazosimamiwa huko Ontario, piga simu katika [1-866-670-4094](tel:1-866-670-4094) au tembelea findlink.at/globalexpe

HealthForce Ontario

Iwapo wewe ni mtaalamu wa afya mwenye elimu ya kimataifa, piga simu katika [1-800-596-4046](tel:1-800-596-4046) au tembelea healthforceontario.ca

Bridging Programs

Mipango ya Kuunganisha. Kwa maelezo kuhusu mipango ya kuunganisha, zungumza na mshauri wako wa makazi au tembelea findlink.at/training

NAMBARI YA RUZUKU YA SERIKALI (SIN)

Kabla ya kufanya kazi Kanada, lazima uwe na Nambari ya Ruzuku ya Serikali (ambayo mara nyingi huitwa SIN). Ukipata kazi, mwajiri wako atakuomba SIN yako ili kukamilisha mchakato wa kukuajiri. Pia utatumia nambari hii kujaza fomu zako za ushuru na kutuma ombi la kupata huduma fulani za serikali. Unapaswa kuweka SIN kwa faragha na kuilinda.

TATHMINI YA VITAMBULISHO VYA ELIMU VYA KIGENI

Ni muhimu kujua kwanza ikiwa unahitaji kufanyiwa tathmini ya vyeti vyako vya elimu vya kigeni. Kwa kazi zingine za kujisimamia au zisizosimamiwa, sio lazima, na kawaida ni kwa hiari ya mwajiri.

Ikiwa unahitaji tathmini kwa sababu kazi yako ina mahitaji mahususi ya elimu, basi vitambulishi vyako vitalinganishwa na elimu sawa ya Kanada. Hii itakujulisha ikiwa unahitaji mafunzo zaidi au elimu ili kupata kazi unayotaka Ontario. Tazama nyenzo kando ya ukurasa.

KAZI HUKO ONTARIO

Kuna kazi, taaluma na biashara nyingi tofauti huko Ontario. Baadhi zinasimamiwa na mengine hazisimamiwi au zinajisimamiia.

KAZI ZISIZOSIMAMIWA AU ZINAZOJISIMAMIA

Taaluma na biashara nyingi hazihitaji uwe na leseni maalum au cheti cha kufanya kazi Ontario. Zinaitwa kazi zisizosimamiwa. Kazi zisizosimamiwa zinajumuisha wasimamizi wa fedha, wanauchumi, waundaji wa programu za kompyuta, waweka vitabu, wachambuzi wa mifumo, maseremala wa jumla, wapishi na wengine wengi.

Kuna baadhi ya kazi ambazo uidhinishaji hauhitajiki ili kufanya kazi huko Ontario, lakini unapatikana. Zinaitwa kazi zinajisimamia. Mfano ni mshauri wa rasilimali watu.

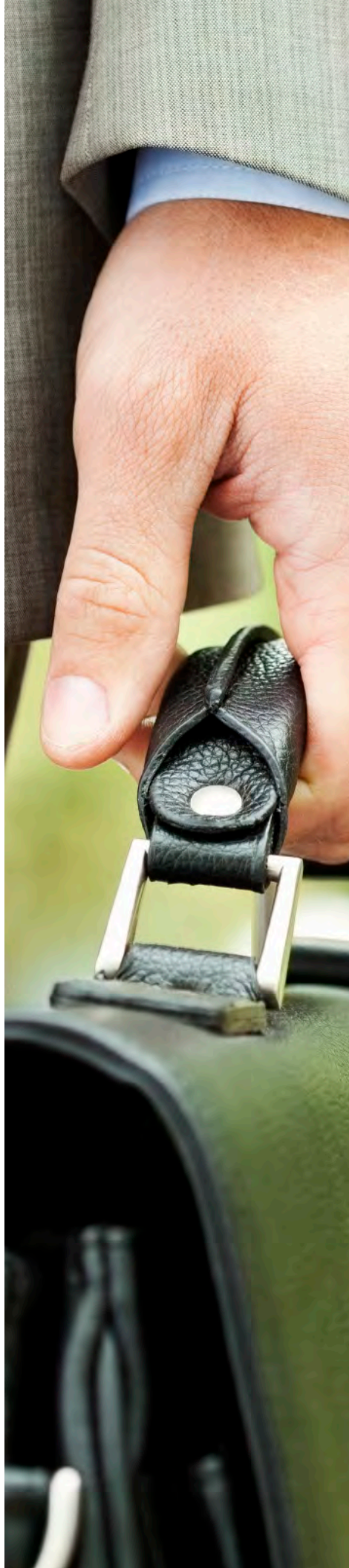
KAZI ZINAZOSIMAMIWA

Taaluma na biashara nyingi huko Ontario, ikiwemo kazi ya kijamii, uuguzi, biashara ya umeme na mabomba, zinahitaji uandikishwe na, au uidhinishwe na, shirika la udhibiti. Zinaitwa kazi zinazosimamiwa. Iwapo ungependa kufanya kazi katika kazi iliyosimamiwa, utahitaji kutafiti shirika la udhibiti wa kazi la Ontario kujua unachohitaji kufanya ili kupata leseni au kusajiliwa.

Global Experience Ontario (GEO) ni kituo cha ufikiaji ambacho hutoa taarifa na usaidizi bila malipo kwa wageni waliofunzwa kimataifa ambao wanataka kufanya kazi zisizo za afya na ufundi stadi. Kwa kazi za afya, HealthForceOntario ndiyo shirika kuu la wataalam wa afya wenye elimu ya kimataifa.

MIPANGO YA KUUNGANISHA

Mipango ya mafunzo ya kuunganisha ya Ontario hukusaidia kuwa tayari kufanya kazi katika taaluma yako kwa kutoa mafunzo, uboreshaji wa ujuzi, usaidizi wa kutafuta kazi mahususi wa sekta na usaidizi wa ajira. Baadhi ya mipango ya mafunzo ya kuunganisha hukutayarisha kupata leseni ya kufanya mazoezi katika taaluma iliyosimamiwa. Nyingine hukupa ufikiaji wa fursa katika uwanja wako wa kikazi huko Ontario kupitia uwekaji kazini, ushauri na kuwasiliana na waajiri. Tazama rasilimali kwenye ukurasa unaotangulia.

MAMBO YA KUFIKIRIA

Je, kazi ninayopendelea inasimamiwa au haisimamiwi?

Ikiwa imesimamiwa, ninahitaji kufanya nini ili kupata leseni?

Je, ninazo hati zote ninazohitaji ili vitambulisho vyangu vitathminiwe? Je, ninapaswa kuwasiliana na nani ili kupata hati zozote ambazo hazipo?

Je, kazi yangu inahitaji ushahidi wa kiwango fulani cha elimu? Je, inahitaji eneo maalum la masomo?

Je, ninazo stakabadhi zinazohitajika za elimu?

KUTAFUTA KAZI

Kutafuta kazi unayotaka kunahitaji muda na mipango. Kutafuta kazi huko Ontario kunaweza kusababisha changamoto mpya. Wasifu unaweza kuwasilishwa kwa njia tofauti, na mitandao mara nyingi huwa sehemu muhimu ya utafutaji wako wa kazi. Mashirika na usaidizi mbalimbali zinapatikana kukusaidia.

MAMBO YA KUFIKIRIA

Je, ninahitaji mafunzo zaidi katika ustadi mahususi wa mawasiliano ili kufanikiwa katika kazi yangu?

Ninaweza kupata wapi maoni kutoka kwa wataalam kuhusu wasifu wangu na barua za kazi na usaidizi mwingine wa kutafuta kazi?

Je, ninaweza kwenda wapi ili kukutana na watu wanaofanya kazi katika uwanja wangu?

Je, wastani wa mshahara wa kazi yangu ninayopendelea huko Ontario ni ngapi?

Je, ni mabadiliko gani muhimu ya hivi majuzi kwenye tasnia na kazi ninayopendelea huko Ontario?

USAIDIZI WA KUTAFUTA KAZI

Kuna mipango na tovuti nyingi za kuwasaidia wageni kupata maelezo kuhusu soko la ajira na kupata kazi huko Ontario. Unaweza kuanza utafiti wako na mojawapo ya yafuatayo:

Pata maelezo kuhusu soko la ajira huko Ontario kwenye ontario.ca au findlink.at/lmi

Piga simu kwa Kituo cha Mawasiliano cha Ajira huko Ontario kwa maelezo na vidokezo vya kukusaidia kutafuta kazi **1-800-387-5656** au tembelea Employment Ontario ontario.ca au findlink.at/etlanding

Jifunze jinsi mtoa huduma wa Ajira huko Ontario anavyoweza kukusaidia katika findlink.at/ineedajob

Chunguza “Kufanya kazi Kanada,” zana iliyoundwa na Serikali ya Kanada:

canada.ca

Soma makala muhimu za kutafuta kazi katika settlement.org au findlink.at/employInfo

Fikia hifadhidata ya Huduma ya Kanada kwa kazi zinazopatikana kote Ontario na Kanada mtandaoni katika jobbank.gc.ca

KUUNGANISHWA NA WAFANYAKAZI

Kujitolea kunaweza kuwa njia nzuri ya kuungana na wafanyakazi wa Kanada. Piga simu kwa 211 na uulize eneo la kituo cha kujitolea kilicho karibu nawe, au tembelea Mtandao wa Kituo cha Kujitolea cha Ontario kwenye ocn.ca

Career Edge hutoa mafunzo kwa wahamiaji wenye ujuzi katika nyanja mbalimbali zisizodhibitiwa, ikiwemo usimamizi wa biashara, kemia, mawasiliano, masomo ya mazingira na fedha.

Ili kupata maelezo zaidi na kutuma ombi, piga

KUTUMA MAOMBI YA KAZI

Kwa ujumla unaomba kazi ukitumia wasifu (pia inajulikana kama "maelezo binafsi au CV) na barua ya maombi. Wasifu ni orodha ya sifa na tajriba yako ya kazi. Barua ya maombi ni maelezo mafupi ya kile kinachokufanya uwe mgombea hodari wa nafasi hiyo.

Waajiri wengine hawatakuwa na uhakika na thamani ya uzoefu wako wa awali katika nchi nyingine. Hakikisha kuwa wasifu wako na barua ya maombi inaonyesha jinsi uzoefu wako wa awali wa kazi utamnufaisha mwajiri wa Ontario.

Unaweza kupata taarifa kuhusu kuunda wasifu na barua za maombi, na pia kujiandaa kwa mahojiano ya kazi, kwenye canada.ca na jobsetc.gc.ca

• WTC

TAMADUNI YA MAHALI PA KAZI HUKO ONTARIO

Utamaduni wa mahali pa kazi unaweza kutofautiana kulignana na nchi, na hata kutoka kazi hadi kazi nyingine. Kwa ujumla, waajiri wa Ontario husisitiza sana katika ujuzi wa mawasiliano. Shirika lako la makazi la ndani na wataalam wengine wa ajira wanaweza kukusaidia kujifunza kuhusu utamaduni wa mahali pa kazi huko Ontario. Baadhi ya kozi za mafunzo ya lugha hujumuisha mafunzo ya utamaduni na mawasiliano ya mahali pa kazi.

HAKI ZA MAHALI PA KAZI

USAWA KATIKA MAHALI PA KAZI

Kanuni ya Haki za Binadamu ya Ontario (Ontario *Human Rights Code*) inakataza kuwa na ubaguzi mahali pa kazi. Hakuna mtu anayefanya kazi au anayetuma maombi ya kazi katika Ontario anayeweza kutendewa isivyo haki au kunyanyaswa kwa sababu ya mbari, ukoo, mahali anapotoka, rangi, asili ya kabila, uraia, dini, umri, jinsia, mwelekeo wa kingono, kumbukumbu za makosa, hali ya ndoa, hali ya ushirika wa jinsia moja, hali ya familia au ulemavu.

 Ili kupata maelezo zaidi kuhusu haki na majukumu yako mahali pa kazi, tembelea Tume ya Haki za Binadamu ya Ontario kwenye ohrc.on.ca au findlink.at/ohrcemploy

SHERIA YA VIWANGO VYA AJIRA YA ONTARIO

Wafanyakazi huko Ontario wana haki ya kuwa na mahali pa kazi penye haki na salama. Sheria ya Viwango vya Ajira ya Ontario (*Employment Standards Act, ESA*) inaweka viwango vya chini ambavyo waajiri na waajiriwa lazima wafuate.

MISHAHARA

Wafanyakazi wengi huko Ontario wana haki ya kulipwa kima cha chini cha mshahara. Kuanzia Oktoba 1 2024, kiwango cha chini cha mshahara wa jumla ni \$17.20 kwa saa, na kima cha chini cha mshahara wa mwanafunzi ni \$16.20 kwa saa⁵.

 Kwa maelezo zaidi, tembelea tovuti ya Wizara ya Kazi, Mafunzo na Ukuzaji Ujuzi katika ontario.ca au findlink.at/minwage

SAA ZA KAZI

Kwa ujumla, wafanyakazi hawawezi kuhitajika kufanya kazi zaidi ya saa nane kwa siku na jumla ya saa 48 kwa wiki, isipokuwa katika hali tofauti. Saa za juu zaidi zinaweza kupitishwa kwa makubaliano ya maandishi na kwa idhini ya Mkurugenzi wa Viwango vya Ajira wa Ontario.

SIKUKUU ZA UMMA

Kuna sikukuu tisa za umma kila mwaka huko Ontario. Wafanyakazi wanaostahiki wana haki ya kutofanya kazi siku hizi za likizo na kulipwa malipo ya sikukuu ya umma. Sikukuu za umma za Ontario ni: New Year's Day, Family Day, Good Friday, Victoria Day, Canada Day, Labour Day, Thanksgiving Day, Christmas Day and Boxing Day.

MUDA WA LIKIZO

Kwa ujumla, wafanyakazi wana haki ya kupata angalau wiki mbili za muda wa likizo kwa kila baada ya miezi 12 wanayofanya kazi. Badala ya muda wa likizo unaolipwa, wafanyakazi wana haki ya kulipwa angalau asilimia nne ya mishahara yao ya jumla.

KUPOKEA MALIPO YAKO

Lazima wafanyakazi walipwe siku ya malipo ya kawaida, ya mara kwa mara na wapewe taarifa inayoonyesha mishahara na makato yao kwa kipindi hicho cha malipo.

⁵ Kiwango hiki kinatumika kwa wanafunzi walio na umri wa chini ya miaka 18 ambao wanafanya kazi kwa muda wa saa 28 kwa wiki au chini, shule inapoendelea au kufanya kazi wakati wa mapumziko ya shule au likizo za majira ya joto.

UZAZI NA LIVU YA UZAZI

Akina mama na akina baba wanaofanya kazi wana haki ya kupata likizo ya muda isiyolipwa kutoka kwa kazi zao wakati wanatarajia au wamepata mtoto hivi karibuni. Bima ya Ajira (Employment Insurance, EI) hutoa manufaa kwa wazazi wanaostahiki.

- Ili kupata maelezo zaidi kuhusu haki na wajibu wako chini ya Sheria ya Viwango vya Ajira, piga simu katika Kituo cha Taarifa za Viwango vya Ajira cha Wizara ya Kazi katika nambari **1-800-531-5551** (maelezo yamewasilishwa kwa lugha 23) au tembelea Wizara ya Kazi, Mafunzo na Ukuzaji wa Ujuzi katika ontario.ca au findlink.at/on-esa

Unaweza pia kutembelea kituo cha Huduma ya Kanada ili kuzungumza na afisa wa serikali ya shirikisho anayehusika na masuala ya kazi. Tazama Kurasa za Bluu za kitabu chako cha simu au tembelea servicecanada.gc.ca ili kupata maeneo.

• WTC

AFYA NA USALAMA

Sheria ya Afya na Usalama Kazini ya Ontario (*Ontario Occupational Health and Safety Act*) huweka viwango vya kulinda afya na usalama wa wafanyakazi wa Ontario. Inatumika kwa maeneo yote ya kazi katika sekta zote za biashara huko Ontario, isipokuwa katika hali fulani. Soma kuhusu haki na wajibu wako na wa mwajiri wako kazini kuhusiana na afya na usalama katika kitabu cha mwongozo cha Ufahamu wa Afya na

Usalama wa Mfanyakazi katika Hatua 4 (*Worker Health and Safety Awareness 4 Steps*).

- Kitabu cha mwongozo kinapatikana kwenye tovuti ya Wizara ya Kazi,
- Mafunzo na Ukuzaji wa Ujuzi katika ontario.ca au findlink.at/hsawarenes Unaweza pia kupiga simu wa ServiceOntario katika **1-800-267-8097** kuomba utumiwe kitabu cha mwongozo kupitia barua pepe.

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu mkakati wa Wizara ya Kazi wa kulinda wafanyakazi, tembelea ontario.ca au findlink.at/hsafety

Ili kujua jinsi ya kuripoti suala la usalama kazini, piga simu kwa Kituo cha Mawasiliano ya Afya na Usalama katika **1-877-202-0008**.

BODI YA USALAMA NA BIMA YA MAHALI PA KAZI HUKO ONTARIO

Bodi ya Usalama na Bima ya Mahali pa Kazi huko Ontario (WSIB) inasimamia bima isiyo na makosa ya mahali pa kazi huko Ontario kwa waajiri na wafanyakazi wao. Bodi inafadhiliwa na michango ya mwajiri. Inatoa manufaa ya walemavu, inasimamia ubora wa huduma za afya ambazo wafanyakazi hupokea na kusaidia wafanyakazi ambao wamejeruhiwa kazini.

- Iwapo umejeruhiwa kazini au ungependa kujifunza zaidi kuhusu usalama na bima mahali pa kazi, piga simu katika **1-800-387-0750** au tembelea WSIB

KUANZISHA BIASHARA YAKO MWENYEWWE

Kuna fursa za kufurahisha za kuanzisha biashara yako mwenyewe huko Ontario. Mnamo 2012, zaidi ya watu milioni 2.9 walijajiriwa na biashara ndogo na za kati huko Ontario. Biashara hizi zilichangia asilimia 98 ya biashara za Ontario.⁶

Ili kupata maelezo zaidi kuhusu kuanzisha biashara huko Ontario, tembelea Wizara ya Maendeleo ya Uchumi, Uundaji wa Ajira na Biashara kwenye ontario.ca au findlink.at/business

Serikali ya Ontario imeunda vituo vya biashara ndogo, vilivyoko katika jimbo lote. Hapa, unaweza kupata taarifa na huduma zinazohusiana na kuanzisha, kumiliki na kuendesha biashara ndogo kwa mafanikio. Pata maelezo zaidi kwa kupiga simu katika [1-800-567-2345](tel:1-800-567-2345) au kutembelea ontario.ca au findlink.at/sbec

Serikali ya Kanada imeanzisha Huduma kadhaa za Biashara Ndogo (SBS) ambapo unaweza kupata taarifa na usaidizi ili kukusaidia kuanzisha biashara yako mwenyewe. Kwa maelezo zaidi, tembelea canadabusiness.ca

⁶ Chanzo: Wizara ya Maendeleo ya Uchumi, Uundaji wa Ajira na Biashara, ontario.ca au findlink.at/onmedte

MPANGO WA MAKAZI

Kwa toleo shirikishi la mpango wa makazi, tafadhali tembelea my.orientationontario.ca

KUJITAYARISHA KUFANYA KAZI

- Omba Nambari yako ya Ruzuku ya Serikali (SIN).
- Fahamu ikiwa kazi yako inadhibitiwa huko Ontario.
- Fanyiwa tathmini ya vitambulisho vyako vya kielimu.
- Tafuta mipango ya kuunganisha katika eneo lako ambayo ni muhimu kwa malengo yako ya kazi.

1. Kazi Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

KUTAFUTA KAZI

- Zungumza na mshauri wa makazi au mshauri wa ajira kuhusu mahitaji yako ya kutafuta kazi na hatua zinazofuata.
- Anza kuungana ufanisi na utengeneze orodha ya waasiliani walio karibu nawe.
- Pata ufahamu msingi wa utamaduni wa mahali pa kazi huko Ontario katika kazi unayopendelea.
- Tafuta nafasi zozote za kujitolea zinazopakana katika eneo lako la utaalamu zinazoweza kukupa uzoefu wa ziada wa kazi.
- Tayarisha wasifu na barua ya maombi. waasiliani wa ndani.

1. Kazi Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

KUANZISHA BIASHARA YAKO MWENYEWWE

- Wasiliana na kituo cha biashara ndogo ili kupata taarifa kuhusu kuanzisha biashara yako mwenyewe.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

PESA NA FEDHA ZA KIBINAFSI

Sehemu hii inashughulikia masuala muhimu yanayohusiana na pesa zako. Utapata taarifa kuhusu kufungua akaunti ya benki, kupata mikopo na kulipa kodi, na pia taarifa kuhusu manufaa na usaidizi wa kijamii.

50

Pesa na Benki

51

Kupata Mkopo

52

Kodi

53

Manufaa na Usaidizi wa
Kijamii

e

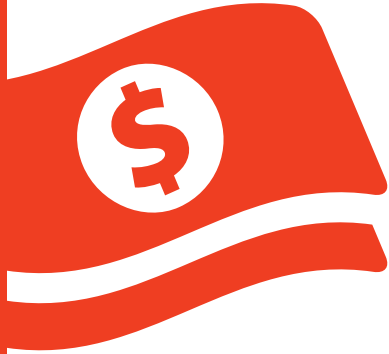
54

Mpango wa Makazi

PESA NA BENKI

Utapata taarifa kuhusu kufungua akaunti ya benki, kupata mikopo na kulipa kodi, na pia taarifa kuhusu manufaa na usaidizi wa kijamii. Taasisi hizi za kifedha ziko salama na zinafaa. Taasisi nyingi za kifedha ni wanachama wa Shirika la Bima ya Amana ya Kanada, kumaanisha kuwa serikali inakuwekea bima ya pesa kwenye akaunti yako hadi \$100,000.

MAMBO YA KUFIKIRIA

Je, ni benki zipi zina huduma maalum kwa wageni?

Je, ninahitaji akaunti ya akiba na akaunti ya cheki?

Ikiwa nina kadi ya matumizi kutoka benki moja na ninatumia ATM kutoka benki nyingine, kiasi cha malipo ya huduma ni ngapi?

PESA

Kwa maelezo kuhusu sarafu ya Kanada na kuhusu kubadilisha fedha za kigeni kuwa fedha za Kanada, soma Karibu Kanada (*Welcome to Canada*).

Usiwahi kutumia pesa kupitia barua. Badala yake, tumia cheki, agizo la pesa (zilionunuliwa kutoka kwa benki), agizo la posta (lilionunuliwa kutoka kwa ofisi ya posta) au uhamishaji wa kielektroniki. Benki na huduma za uhamishaji fedha za kibinafsi zinaweza kukupa machaguo mengine za kutuma pesa.

- WTC

HUDUMA ZA BENKI

Unaweza kufungua akaunti ya benki hata kama huna kazi au pesa za kuweka kwenye akaunti mara moja. Benki nyingi hutoa huduma zifuatazo:

- Akaunti za cheki na akiba
- Kadi za matumizi
- Mtandao na benki ya simu kuwa muda wa saa 24
- Kadi za mikopo
- Bidhaa na mipango ya uwekezaji
- Ushauri wa kifedha

Ingawa benki za Kanada zinachukuliwa kuwa salama sana, unahitaji kufahamishwa vyema ili uweze kulinda mapendeleo yako ya kifedha.

Kwa vidokezo na maelezo kuhusu jinsi ya kujikinga na fedha zako dhidi ya shughuli za ulaghai kama vile ulaghai wa kadi ya benki, agiza na usome Kitabu cha Mwongozo cha Watumiaji cha Kanada kwenye consumerhandbook.ca

- WTC

KUFUNGUA AKAUNTI

Ni wazo nzuri kutafiti taasisi kadhaa za kifedha kabla ya kufungua akaunti.

Ada za bidhaa na huduma za benki na viwango vya riba vinaweza kutofautiana. Uliza kuhusu akaunti za benki zisizolipishwa, ambazo zinazidi kuwa maarufu. Pia, uliza kuhusu huduma mahususi za wageni.

Utahitaji akaunti ya cheki ikiwa mwajiri wako anatumia amana ya moja kwa moja ya mshahara. Akaunti za akiba na uwekezaji zinafaa kwa kuokoa pesa kwa sababu zina viwango vya juu vya riba kuliko akaunti za cheki.

Hata hivyo, unaweza kuruhusiwa kufanya aina fulani tu au idadi ndogo ya miamala. Wateja wengi wanaofungua akaunti za akiba pia wana akaunti za cheki kufanya miamala ya benki ya kila siku.

Ili kufungua akaunti katika benki, chama cha mikopo au kampuni ya amana, utahitaji kuonyesha vipande viwili vya utambulisho, kama vile pasipoti na Nambari ya Ruzuku ya Serikali (SIN). Kawaida, lazima kipande kimoja kiwe na picha yako.

Unapofungua akaunti ya benki, utapokea kadi ya benki (inayoitwa pia kadi ya matumizi). Unaweza kutumia kadi hii badala ya pesa taslimu kwenye maduka mengi, mikahawa na biashara zingine. Kadi hii pia hukuruhusu kukamilisha miamala kwenye mashine za benki (zinazoitwa Mashine za Kutoa Pesa Kiotomatiki au ATMs).

- WTC

KUPATA MKOPO

MKOPO

Mkopo hurejelea kukopa pesa. Kadi za mkopo na mikopo ya benki ndizo aina za kawaida za mkopo. Kawaida wakopaji hulipa mkopo wao katika awamu za mara kwa mara. Kiasi na marudio ya malipo yanapaswa kuwa wazi wakati mkopo unatolewa.

Unapopata mkopo wa benki au unatumia kadi ya mkopo, unalipia riba. Riba ni pesa ambayo mkopeshaji (kawaida benki) hutoza mkopaji.

Kiwango cha riba kinarejelea asilimia ya jumla ya kiasi kilichokopwa ambacho unalipa kwa riba katika kipindi fulani cha muda. Baadhi ya mikopo na kadi za mkopo huwa na viwango vya juu sana vya riba. Kwa hivyo, wakati wowote unapokopa pesa kutoka kwa benki kwa njia ya mkopo wa benki au kadi ya mkopo, unapaswa kuuliza kiwango cha riba chako kiasi gani.

Soma Karibu Kanada (Welcome to Canada) ili upate maelezo zaidi kuhusu aina mbalimbali za mikopona jinsi ya kuchagua na kutuma maombi ya kadi ya mkopo.

• WTC

KUUNDA HISTORIA YA MIKOPO

Wakati wowote unapochukua mkopo au kutumia kadi ya mkopo, shirika la kuripoti hukusanya maelezo kuhusu kama utafanya malipo yako kwa wakati na inachukua muda gani kulipa pesa ulizokopa. Maelezo haya yanakuwa sehemu ya historia yako ya mkopo.

Ni muhimu kuunda historia ya mkopo huko Ontario. Iwapo ungependa kutuma maombi ya kadi ya mkopo, mkopo au rehani, taasisi yako ya fedha itachunguza historia yako ya mkopo ili kuona jinsi ulivyosimamia fedha zako vyema hapo awali. Kulingana na historia yako ya mikopo, taasisi yako ya fedha itaamua kama itakupa mkopo unaotaka.

Watu wengi huanza kuunda historia yao ya mkopo wakitumia kadi za mkopo. Zungumza na mwakilishi katika taasisi yako ya kifedha kuhusu mipango ya kadi ya mkopo ya wageni. Kabla ya kutia saini mkataba, kagua sheria na masharti yote.

Shirika la Wateja la Kifedha nchini Kanada lina vidokezo na taarifa muhimu kuhusu mikopo katika fcac-acfc.gc.ca

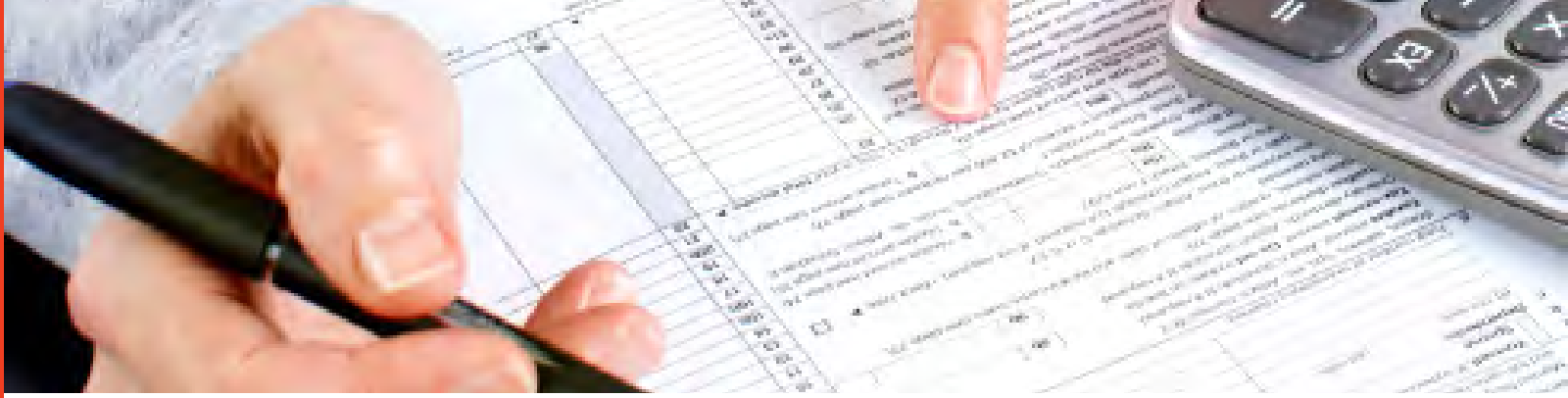
MAMBO YA KUFIKIRIA

Kiwango cha riba kwenye kadi yangu ya mkopo ni kiasi gani?

Je, ninawezaje kujua kuhusu ukadiriaji wangu wa sasa wa mkopo?

Je, ninaweza kufanya nini ili kukuza historia yangu ya mkopo?

KODI

Nchini Kanada, ushuru hukusanywa na viwango vyote vitatu vya serikali: shirikisho, mkoa na manispaa. Kodi husaidia mipango inayofadhiliwa na serikali kama vile elimu, huduma za afya, miundombinu ya usafiri na mafunzo ya ujuzi.

MAMBO YA KUFIKIRIA

Ni wapi inaweza kuuliza maswali kuhusu kodi yangu?

Ni wapi ninaweza kupata usaidizi wa kukamilisha marejesho ya kodi ya mapato yangu?

Je, ninastahiki kupata Manufaa ya Kodi ya Mtoto ya Kanada?

AINA ZA KODI

Aina za kawaida za kodi zinazokusanywa ni kodi ya mapato, kodi ya mauzo, kodi ya majengo na kodi ya biashara.

Hakikisha kuwa unafahamu stakabadhi na nyaraka zingine unazohitaji kukusanya mwaka mzima kwa madhumuni yanayohusiana na kodi.

Kwa maelezo ya aina tofauti za kodi, tembelea Wizara ya Fedha kwenye ontario.ca au findlink.at/finance

KODI YA MAPATO

Wakaazi wa Kanada huwasilisha marejesho ya kodi ya mapato kila mwaka ifikapo Aprili 30. Ni lazima uripoti mapato yako yote kutoka kwa vyanzo vyote, hata kama yanatolewa ng'ambo.

Unaweza kupata usaidizi bila malipo wa kukamilisha marejesho ya kodi yako ya mapato kupitia Mpango wa Ushuru wa Mapato ya Wajitolea wa Jamii. Tembelea Wakala wa Mapato ya Kanada (CRA) kwenye cra-arc.gc.ca au findlink.at/incometax

MIKOPO YA KODI YA MAUZO ILIYOLINGANISHWA

kwa bidhaa nyingi za watumiaji. Kwa watu walio na mapato ya chini, Wakala wa Mapato wa Kanada (CRA) hurejesha kodi hii yote au sehemu yake kupitia mkopo wa kodi. Sio lazima utume ombi la mkopo wa HST. CRA itabaini kiotomatiki ustahiki wako unapowasilisha ripoti yako ya kodi

ya mapato kila mwaka.

Ombi kwenye ukurasa wa kwanza wa marejesho yako ya ushuru. Iwapo CRA itabaini kuwa unastahiki, utapokea cheki.

Pata maelezo zaidi katika cra-arc.gc.ca au findlink.at/gst-hst

MANUFAA YA MTOTO YA KANADA

Iwapo una watoto walio na umri wa chini ya miaka 18, unaweza kupokea Manufaa ya Mtoto ya Kanada. Iwapo unastahiki, utapokea malipo ya kila mwezi kutoka kwa serikali ya Kanada ili kukusaidia katika gharama ya kuwalea watoto wako.

Kiasi cha malipo huamuliwa na mapato yako na idadi ya watoto wanaokutegemea.

Ili kujua kama unastahiki na kutuma ombi, tembelea Shirika la Mapato la Kanada kwenye cra-arc.gc.ca au findlink.at/cra-bnfts

MANUFAA NA MSAADA WA KIJAMII

Huko Ontario, mipango ya mkoa na shirikisho inapatikana ili kusaidia watu ambao wana mahitaji ya kifedha.

BIMA YA AJIRA (EMPLOYMENT INSURANCE, EI)

Huenda ukastahiki manufaa ya EI ikiwa utapoteza kazi yako kwa sababu ya hali ambazo huwezi kudhibiti - kwa mfano, uhaba wa kazi, au kuachishwa kazi kwa msimu au wengi kuachishwa kazi. Ili kustahiki, ni lazima uwe umepata saa za kutosha za kazi zinazoweza kuwekewa bima nchini Kanada katika wiki 52 zilizopita.

- Ili kujua zaidi kuhusu kutuma ombi la manufaa ya EI, zungumza na mshauri wako wa makazi au tembelea Service Canada katika servicecanada.gc.ca au findlink.at/ei-app

MPANGO WA PENSHENI WA KANADA (CANADA PENSION PLAN, CPP)

Unapofanya kazi Ontario, mwajiri wako anakata pesa kiotomatiki kutoka kwa cheki zako za malipo ili kutoa michango katika CPP kwa niaba yako.

- Unastahiki kupokea pensheni ya kustaafu ya CPP ikiwa:
- Umefanya kazi nchini Kanada na umetoa angalau mchango (malipo) mmoja kwa CPP.
- Una angalau umri wa miaka 60, au una umri wa kati ya miaka 60 hadi 70 na unakidhi mahitaji ya mapato na mchango yaliyowekwa kwenye sheria.

- Ili kupata maelezo zaidi kuhusu CPP, tembelea Huduma ya Kanada kwa servicecanada.gc.ca au findlink.at/cpp

PENSHENI YA USALAMA WA WAZEE (OLD AGE SECURITY PENSION, OAS)

OAS ni malipo ya kila mwezi yanayopatikana kwa wazee walio na umri wa miaka 65 au zaidi ambao wanakidhi masharti ya kisheria ya Kanada na mahitaji ya makazi. Huenda ukahitaji kutuma maombi ili uipokee.

- Ili kupata maelezo zaidi, tembelea Huduma ya Kanada katika canada.ca au

findlink.at/oldagesecu

MSAADA WA KIJAMII

Ontario Works ni mpango unaowasaidia wakazi wa Ontario ambao wana mahitaji ya kifedha kwa muda. Hutoa huduma mbili: usaidizi wa kifedha na usaidizi wa kutafuta kazi.

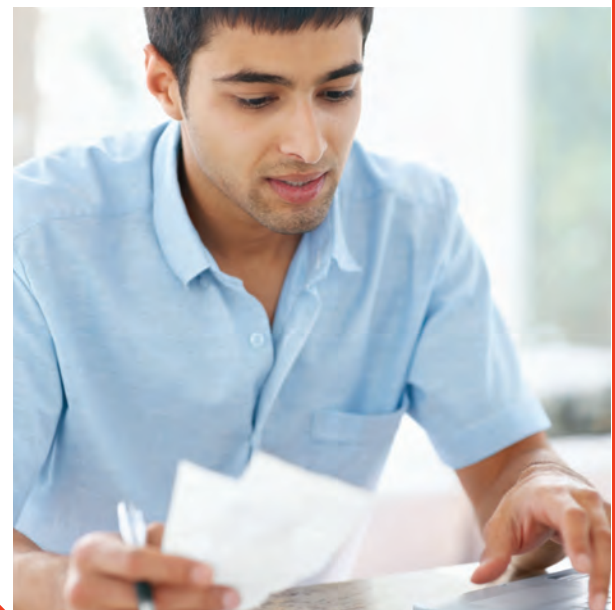
Ukistahiki, Ontario Works inaweza kukusaidia kulipia gharama za mahitaji yako ya msingi kama vile chakula na nyumba.

- Ili kupata maelezo zaidi kuhusu mpango huu na mahitaji ya ustahiki, tembelea Wizara ya Watoto, Jamii na Huduma za Jamii kwenye ontario.ca au findlink.at/socialassi

MPANGO WA MSAADA WA ULEMAVU WA ONTARIO (ONTARIO DISABILITY SUPPORT PROGRAM, ODSP)

ODSP husaidia watu wenye ulemavu ambao wana mahitaji ya kifedha. Mpango huo huwasaidia waombaji wanaostahiki kupata kazi na kuwapa usaidizi wa kifedha ili walipie gharama za chakula na makazi.

- Ili kupata maelezo zaidi kuhusu ODSP, tembelea Wizara ya Huduma za Jamii katika ontario.ca au findlink.at/ont-dsp

MPANGO WA MAKAZI

Kwa toleo shirikishi la mpango wa makazi, tafadhali tembelea my.orientationontario.ca

BENKI, KUPATA MIKOPO NA KODI

- Tafuta machaguo ya benki na ufungue akaunti ya benki. Tuma maombi ya kadi ya mkopo.
- Zungumza na mwakilishi wangu wa benki kuhusu huduma za benki za wageni. Omba Manufaa ya Mtoto ya Kanada (ikiwa unastahiki).

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

WATU NA MAZINGIRA

Sehemu hii inatoa taarifa kukusaidia kuelewa baadhi ya maadili muhimu ya jamii mbalimbali za Ontario. Inajumuisha usawa wa kijinsia, kuheshimu na kuthamini kila mtu kwa usawa, kutatua matatizo ya kifamilia kwa njia zisizo za vurugu na kutunza mazingira.

56

Ujumuishaji

57

Watu wenye Ulemavu

58

Mahusiano ya Familia

59

Kutunza Mazingira

60

Mpango wa Makazi

UJUMUISHAJI

Ontario ni jamii tofauti ambapo watu hujitahidi kushirikiana, kujifunza kutoka kwa kila mmoja na kuunda utamaduni wa kuwa wazi. Utapata fursa nyingi za kufahamiana na watu tofauti na wewe. Ontario inalenga kupatikana na kujumuisha watu wote - mahali ambapo kila mtu anahisi kuwa nyumbani.

MAMBO YA KUFIKIRIA

Je, baadhi ya mitazamo na imani zangu zilizoamuliwa kitamaduni ni zipi?

Je, ninawavumilia watu wenye mitazamo tofauti kwa kiasi gani?

Ninajua nini kuhusu tamaduni zingine?

Je, ninawezaje kujifunza zaidi kuhusu tamaduni nyingine?

Je, watu hufanya mambo gani kuwa ya jumla kuhusu utamaduni wangu?

UTOFAUTI NA UJUMUISHAJI

Idadi ya watu wa Ontario inajumuisha watu kutoka asili nyingi tofauti za kitamaduni na kidini, wenye uwezo mwingi tofauti, mwelekeo tofauti wa kijinsia na tofauti za kila aina.

Wizara ya Serikali na Huduma za Wateja ina mpango wa kufanya Huduma ya Umma ya Ontario (OPS) kuwa mahali pa kazi jumuishi zaidi.

Ili kupata maelezo zaidi, tembelea [more inclusive workplace](#). To learn more, visit [ontario.ca](#) au [findlink.at/omgs](#)

Kanuni ya Haki za Binadamu ya Ontario hutoa msingi wa ujumuishi kwa kuifanya kuwa kinyume cha sheria kuwatendea watu isivyofaa.

Ili kupata maelezo zaidi, tembelea Tume ya Haki za Binadamu ya Ontario katika [ohrc.on.ca](#)

USAWA WA WANAUME NA WANAWAKE

Nchini Kanada, usawa kati ya wanaume na wanawake ni dhamana kuu. Mila za kitamaduni zinazodhalilisha au kuumiza wanawake au wasichana hazikubaliwi.

JAMII YA LGBTQ+

LGBTQ+ ni kifupi cha Msagaji, Bahashishi, Mpenda jinsia zote mbili, Waliobadilisha Jinsia, Mwenye Jinsia Zote (*Lesbian, Gay, Bi-sexual, Transgendered, Queer*). LGBTQ+ ni washiriki wanaojivunia katika jamii ya Ontario.

Kubagua au kunyanyasa watu kwa sababu ya mwelekeo wao wa kijinsia ni kinyume cha sheria chini ya Kanuni ya Haki za Binadamu ya Ontario.

Jifunze kuhusu mipango na huduma kwa watu wa LGBTQ+ katika

[settlement.org](#) au [findlink.at/lgbtqservi](#)

Unaweza pia kupiga simu kwa [211](#) au tembelea [serviceontario.ca](#)

WATU WENYE ULEMAVU

Mtu mmoja kati ya saba katika Ontario ana ulemavu - takriban wakazi milioni 1.85 wa Ontario.⁷ Kadiri idadi ya watu wanavyoizeeka, idadi hii itaongezeka. Ontario inalenga kuwa mahali ambapo kila mtu anaweza kushiriki katika jamii. Biashara, mashirika na jamii za Ontario zinafanya kazi ili ziweze kufikiwa zaidi na kujumuisha watu wenye ulemavu.

ULEMAVU

Ulemavu unarejelea aina nyingi tofauti na viwango vya hali. Baadhi ya ulemavu huonekana kwa watu wengine na kwa wengine hauonekani. Mtu anaweza kuzaliwa na ulemavu au kuwa na ulemavu kwa sababu ya ajali au ugonjwa. Watu wanaweza kuwa na ulemavu wa kimwili, kiakili au kusoma; ulemavu wa kusikia au kuona; kifafa; ulemavu wa afya ya akili na uraibu; hisia za mazingira na hali zingine.

Jifunze kuhusu haki za watu wenye ulemavu chini ya Kanuni ya Haki za Binadamu ya Ontario katika ohrc.on.ca au findlink.at/accssibact

VIWANGO VYA UFIKIAJI

Sheria ya Ontario ya mwaka wa 2005 ya Ufikiaji kwa Wakaazi wa Ontario wenye Ulemavu (*Accessibility for Ontarians with Disabilities Act, AODA*) ilitoa wito wa kuunda viwango vya ufikiaji. Viwango hivi vinaelezea kile ambacho biashara na mashirika yote lazima yafanye ili kuhakikisha watu wenye ulemavu wanaweza kushiriki kikamilifu katika jamii ya Ontario. Lengo ni kufanya Ontario kuweza kufikiwa ifikapo mwaka wa 2025.

Kuna viwango vitano vya ufikiaji:

1. Huduma kwa Wateja – Mashirika yote yanayotoa bidhaa na huduma ni lazima yawe na mpango ulioandikwa unaoonyesha jinsi yanavyotoa huduma kwa wateja kwa watu wenye ulemavu. Mpango huu unaweza kujumuisha mambo kama vile kuruhusu wanyama na viti vya magurudumu, kukaribisha watu wa usaidizi na kuwasiliana vyema.
2. Ajira – Mashirika yote lazima yafanye ufikiaji kwa watu wenye ulemavu kuwa sehemu

ya kawaida ya kutafuta, kuajiri na kusaidia wafanyakazi. Hii inaweza kujumuisha, kwa mfano, kuwapa vifaa au mazingira maalum ya kazi.

3. Taarifa na Mawasiliano – Ni lazima mashirika yafanye taarifa zao zote kama vile broshua, tovuti na nyenzo za elimu kuweza kupatikana.
4. Usafiri – Kiwango hiki kinatumika kwa mabasi, teksi, usafiri maalum wa watu wenye ulemavu, mabasi ya hospitali, mabasi ya shule na baadhi ya mashua. Mahitaji yanajumuisha kutoa vifaa vya kuinua, daraja, pao za kushika, taa, ishara na zaidi.
5. Maeneo ya Umma – Kiwango hiki kinatumika kwa majengo na maeneo ya umma kama vile viwanja vya michezo, maeneo ya kuegesha magari na mandarini.

Jifunze kuhusu Sheria ya 2005 ya Ufikiaji ya Wakaazi wa Ontario (*Accessibility for Ontarians with Disabilities Act*) wenye Ulemavu katika ontario.ca au findlink.at/accsst

Pata maelezo kuhusu viwango vya ufikiaji katika canada.ca au findlink.at/accsstandr

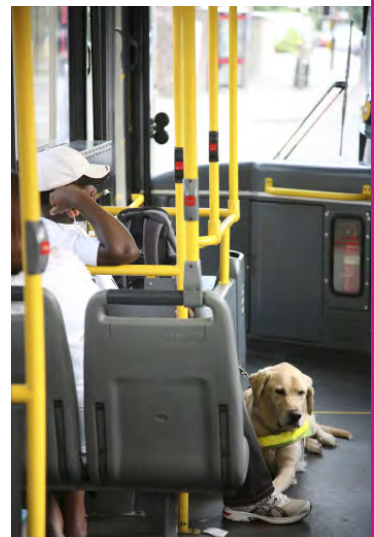
Kwa maelezo kuhusu mipango na huduma za watu wenye ulemavu, piga simu kwa 211 au tembelea disabilitydoorway.com

Mpango wa Msaada wa Walemavu wa Ontario husaidia watu wenye ulemavu ambao wana mahitaji ya kifedha. Pata maelezo zaidi katika ontario.ca au findlink.at/ont-dsp

MAMBO YA KUFIKIRIA

Eneo langu la kazi linaweza kufikiwa kwa kiasi gani?

Je, watu walio karibu nami wanaweza kuwa na ulemavu gani usioonekana?

MAHUSIANO

Familia inaweza kuwa usaidizi muhimu wakati unaishi huko Ontario. Sheria za shirikisho na jimbo hulinda washiriki wote wa familia.

Women's Social&Economic Opportunity

KURUGENZI YA WANAWAKE WA ONTARIO. Pata taarifa kuhusu wanawake ambao ni waathiriwa wa uhasama wa majumbani au kimapenzi kwenye ontario.ca au findlink.at/serviwomen

Huduma za Waathirika- Wizara ya Wakili Mkuu

Pata taarifa kwa waathiriwa wa uhasama wa majumbani na kingono katika ontario.ca au findlink.at/ovs

Elimu ya Sheria za Familia kwa Wanawake

Kwa ufafanuzi wa haki za wanawake chini ya sheria ya familia ya Ontario, tembelea onfamilylaw.ca au ontario.ca au findlink.at/flew

Mwongozo wa Sheria ya Familia

Kwa utangulizi wa haki na wajibu wako chini ya sheria ya familia ya Ontario, tembelea attorneygeneral.ca au findlink.at/on-famlaw

NDOA

Ndoa ni msingi wa maisha ya familia kwa watu wengi nchini Kanada na Ontario. Unaweza kuolewa na mtu mmoja pekee kwa wakati. Ikiwa ulifunga ndoa na mtu katika nchi nyingine, lazima upate talaka kabla ya kuolewa na mtu fulani huko Ontario. Ndoa za watu wa jinsia moja zimehalalishwa nchini Ontario tangu mwaka wa 2003. Ikiwa unaishi na mpenzi wako, lakini hamjafunga ndoa, unachukuliwa kuwa 'washirika wa sheria ya kawaida' ikiwa mmekuwa katika uhusiano wa ndoa kwa zaidi ya miaka mitatu au kwa mwaka mmoja ikiwa una mtoto pamoja.

TALAKA

Ni mahakama pekee inayoweza kukupa talaka. Mke au mume (mwenzi wa ndoa) anaweza kuomba talaka. Lazima utoe ushahidi kwamba ndoa yako imevunjika. Ikiwa mwenzi wako atapata talaka katika nchi nyingine, kwa kawaida inachukuliwa kuwa halali huko Ontario ikiwa mwenzi wako amekuwa nje ya Kanada kwa angalau muda wa mwaka mmoja.

DHULUMA YA WANANDOA

Ni kinyume na sheria kuhusika katika aina zote za dhuluma ya kimwili dhidi ya mke au mume, mshirika wa sheria ya kawaida au mwanafamilia mwingine yeyote. Hii inajumuisha shughuli zisizohitajika za kingono. Ni hatia kutishia kuumiza au kuuu mtu. Mtu anayepatikana na hatia ya unyanyasaji wa kinyumbani dhidi ya mwanafamilia hupewa adhabu kali, ikiwemo kifungo.

- WTC

WAJIBU WA POLISI KATIKA JAMII YA KANADA

Polisi husaidia kuwalinda watu katika jamii na kuhakikisha kuwa kila mtu anafuata sheria za Kanada. Unaweza kuwaomba polisi usaidizi katika kila aina ya hali kama vile vurugu nyumbani, ajali, jeraha la kibinafsi au uhalifu ambao umetokea.

Ikiwa uko katika hatari, piga simu kwa 911 na ulizie polisi. Watakuja nyumbani kwako mara moja. Kwa maelezo zaidi kuhusu jukumu la polisi huko Ontario, soma Karibu Kanada.

Wanawake walio katika hatari ya kudhulumiwa na mwanafamilia wanaweza kupiga simu kwa nambari ya Usaidizi ya Wanawake Walioshambuliwa katika 1-866-863-0511, saa 24 kwa siku, siku saba kwa wiki. Hutoa ushauri wa michafuko kwa simu na rufaa kwa usaidizi na huduma katika jamii yako. Tembelea tovuti kwenye awhl.org. Pia, tembelea Wizara ya Watoto, Jamii na Huduma za Jamii katika ontario.ca au findlink.at/womenhelp

Unaweza pia kupiga simu kwa 211 ili kupata maelezo kuhusu huduma katika eneo lako kama vile ushauri wa familia au warsha za malezi.

DHULUMA NA UTELEKEZAJI WA WATOTO

Dhuluma kwa watoto ni aina yoyote ya unyanyasaji wa kimwili, kihisia na/au kingono au ukosefu wa matunzo unaosababisha jeraha au uharibifu wa kihisia kwa mtoto au kijana. Aina za dhuluma kwa watoto na vijana inajumuisha unyanyasaji wa kihisia, kimwili au kingono (kuwasiliana au kutokuwasiliana), kuathiriwa na unyanyasaji wa familia na kutelekezwa. Kutelekezwa kunaweza kutambuliwa kwa kushindwa kutoa malazi, chakula, mavazi, elimu, usafi wa mazingira, usimamizi, huduma za afya, mapumziko ya kutosha, mwongozo wa maadili, mazoezi, mazingira salama na hewa safi.

Pata maelezo zaidi kuhusu dhuluma na utelekezaji wa watoto kwenye findlink.at/protechild.

Lazima watu wazima wote huko Ontario waripoti hali yoyote ambapo wanashuku dhuluma kwa watoto. Katika hali ambapo dhuluma au utelekezaji wa watoto kunashukiwa, sheria za ulinzi wa watoto huko Ontario huruhusu maafisa wa ustawi wa watoto kuingilia kati kwa kuzungumza na wazazi, kukagua nyumba, kutoa elimu na usaidizi wa wazazi au, ikihitajika, kuwaondoa watoto kutoka kwa nyumba za familia.

- WTC

KUTUNZA MAZINGIRA

Kutunza mazingira ni thamani muhimu katika Ontario. Unaweza kufanya sehemu yako kwa kuepuka kutupa takataka, kushiriki katika mipango ya kuchakata na kuhifadhi nishati.

USITUPE TAKA!

Utupaji taka ni pale unapotupa taka za aina yoyote barabarani au ardhini, iwe mjini au nje ya mashamba.

Manispaa nyingi za Ontario zina sheria dhidi ya kutupa taka. Faini za kutupa taka huanzia \$100 hadi \$1,000 au zaidi. Polisi watalisimamisha gari lako wakikuona unatupa taka kwenye barabara kuu.

Saidia kuweka mazingira ya Ontario safi kwa kuweka taka yako kwenye pipa la taka au kwenda nyumbani nayo.

PROGRAMU YA KUCHAKATA TENA TAKA ZA NYUMBANI

Mpango wa kuchakata wa Kisanduku cha Bluu (*Blue Box*) unapatikana kwa kaya nyingi Ontario. Badala ya kujaza maeneo ya kutupia taka, taka hutumiwa kutengeneza bidhaa mpya. Unaweza kuweka aina mbalimbali za taka za kioo, chuma, plastiki na karatasi kwenye Kisanduku chako cha Bluu ili kuchukuliwa na wafanyakazi wa eneo la usafi wa mazingira.

Baadhi ya manispaa pia zina mpango wa Green Bin ambayo inakuruhusu kuchakata taka za ogani kama vile mabaki ya matunda na mboga, nyama, samaki na kahawa, kati ya machache. Takataka za ogani hubadilishwa kuwa mboji, ambayo hutumika kuboresha udongo kwenye bustani na mashamba.

Ili kupata Sanduku la Bluu, au kujua kama eneo lako lina mpango wa Pipa la Kijani, wasiliana na manispaa ya eneo lako.

 Angalia Kurasa za Bluu za kitabu chako cha simu, au tembelea Wizara ya Masuala ya Manispaa na Makazi kwa orodha ya manispaa za Ontario na taarifa zao za mawasiliano kwenye ontario.ca au findlink.at/muniseroff

MPANGO WA KUCHAKATA TENA WA KIELEKTRONIKI

Vifaa vya kielektroniki vya taka, pia huitwa e-waste, vinajumuisha vitu kama kamera, kompyuta, vidhibiti, simu na runinga. Vimejazwa na nyenzo zenye sumu - na za thamani - na havipaswi kuwekwa kwenye maeneo ya taka. Unaponunua bidhaa za kielektroniki huko Ontario, unalipa ada ya kushughulikia mazingira. Pesa zinazokusanywa hutumika kulipia gharama ya kuchakata tena au kurekebisha bidhaa za kielektroniki.

 Tembelea recyclemyelectronics.ca ili kupata bohari ya kuchakata tena vifaa vya kielektroniki katika eneo lako.

UHIFADHI WA NISHATI

Uzalishaji wa umeme au gesi una matokeo mabaya kwa mazingira. Kadiri tunavyotumia kidogo ndivyo bora zaidi.

 Jifunze kuhusu jinsi unavyoweza kuhifadhi nishati nyumbani kwako katika Wizara ya Nishati, Maendeleo ya Kaskazini na Migodi: ontario.ca au findlink.at/savinenerg Pia, tembelea Ofisi ya Ufanisi wa Nishati ya Maliasili ya Kanada katika oee.nrcan.gc.ca

MAMBO YA KUFIKIRIA

Je ni wapi ninaweza kupata Kisanduku cha Bluu na ninaweza kuweka nini?

Je, manispaa yangu ina mpango wa Pipa ya Kijani?

Je, ni wapi ninaweza kupeleka vifaa vyangu vya kielektroniki visivyotakikana?

Je, ninaweza kufanya nini ili kufanya nyumba yangu itumike nishati kwa ufanisi?

MPANGO WA MAKAZI

Kwa toleo shirikishi la mpango wa makazi, tafadhali tembelea my.orientationontario.ca

UJUMUISHAJI

- Elewa haki na wajibu wangu chini ya Kanuni ya Haki za Binadamu ya Ontario.

KUTUNZA MAZINGIRA

- Pata Kisanduku cha Bluu (au begi ya kuchakata tena) kutoka kwa manispaa yangu.
- Tafuta eneo langu la karibu la kuacha vifaa vya kielektroniki vilivyotumika.
- Chunguza kama manispaa yangu ina mpango wa Pipa la Kijani.
- Chunguza machaguo fanisi ya nishati nyumbani kwangu.

1. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

2. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

3. Kazi

Kamilisha ifikiapo / /

Vyanzo vya Maelezo

KIAMBATISHO

62

Serikali ya Shirikisho
Rasilimali

63

Serikali ya Ontario
Wizara

64

Kielezo

RASILIMALI ZA SERIKALI YA SHIRIKISHO

Start Your Life in Canada

canada.ca or findlink.at/ctcextstay

Do you want to come to Canada, or extend your stay? This tool will help you determine your eligibility, fill out and submit your application.

Immigrant services in your area

canada.ca or findlink.at/cic-serve

Services may include assistance with finding a place to live, job search support, language assessment and classes, help with filling out forms and information about community services.

Work in Canada

canada.ca or findlink.at/workincana

Working in Canada is the Government of Canada's leading source for jobs and labour market information. It offers users free occupational and career information.

Discover Canada: The Rights and Responsibilities of Citizenship

canada.ca or findlink.at/cic-study

Discover Canada: *The Rights and Responsibilities of Citizenship* is used by newcomers to study for the citizenship test.

TOVUTI ZA JIMBO NA MKOA ZA WAGENI

Alberta

albertacanada.com/immigration

British Columbia

welcomebc.ca

Manitoba

immigratemanitoba.com

New Brunswick

welcomenb.ca

Newfoundland and Labrador

gov.nl.ca/immigration

Northwest Territories

immigrate.nwt.ca

Nova Scotia

liveinnovascotia.com

Nunavut

gov.nu.ca

Ontario

ontario.ca

Prince Edward Island

princeedwardisland.ca

Quebec

immigration-quebec.gouv.qc.ca

Saskatchewan

saskatchewan.ca

Yukon

yukon.ca/immigration

WIZARA ZA SERIKALI YA ONTARIO

Agriculture, Food and Agribusiness

Attorney General

Children, Community and Social Services

Citizenship and Multiculturalism

Colleges and Universities

Economic Development, Job Creation and Trade

Education

Energy and Electrification

Environment, Conservation and Parks

Finance

Francophone Affairs

Health

Infrastructure

Intergovernmental Affairs

Indigenous Affairs & First Nations Economic Reconciliation

Infrastructure

Labour, Immigration, Training and Skills Development

Long-Term Care

Mines

Municipal Affairs and Housing

Natural Resources

Northern Development

Public and Business Service Delivery and Procurement

Red Tape Reduction

Rural Affairs

Seniors and Accessibility

Solicitor General

Sport

Tourism, Culture and Gaming

Transportation

Treasury Board Secretariat

KIELEZO

uanagenzi	33	LGBTQ	56
benki	50	haki za kisheria	24
haki msingi	24	huduma za kisheria	25
manufaa na msaada wa kijamii	53	huduma ya afya ya akili	16
Mipango ya kuunganisha	41	kadi ya OHIP	15
Mkataba wa Haki na Uhuru	24	watu wenye ulemavu	57
ulezi wa watoto	30	huduma za simu na intaneti	17
hali ya hewa	9	huduma za posta	17
ufahamu wa mtumiaji	17	usafiri wa umma	22
huduma za mawasiliano	11	burudani	21
mahusiano na burudani ya jamii	21	kuchakata tena	59
mkopo	51	kukodisha gari	22
kuendesha baisikeli	23	kukodisha	19
daktari wa meno	16	mashirika ya makazi	10
mzozo wa kinyumbani	58	Nambari ya Ruzuku ya Serikali	40
kuendesha gari	23	kuanzisha biashara yako mwenyewe	46
leseni ya kuendesha gari	22	kodi	52
uchumi	8	teksi	22
elimu:		usafiri	22
elimu ya watu wazima na inayoendelea	34	kujitolea	21
shule la msingi	31	kazi:	
elimu ya baada ya sekondari	33	kutafuta kazi	42
shule ya sekondari	31	haki za mahali pa kazi	44
nambari za dharura	11		
ajira (kutafuta kazi)	42		
ufanisi wa nishati	59		
daktari wa familia	15		
sheria ya familia	58		
chakula	17		
jiografia	6		
serikali	5		
Huduma ya afya	14		
sikukuu	44		
makazi	18		
Kanuni ya Haki za Binadamu	24		
ujumuishaji	56		
utangulizi wa Kanada	4		
utangulizi wa Ontario	6		
utafutaji kazi	42		
soko ya kazi	42		
tathmini ya lugha	35		
mafunzo ya lugha	35		